

**“Sitter sex i väggen,
då finns det inget att diskutera”**

– en studie om betyg och bedömning av den
praktiska färdigheten i ämnet specialidrott på sex
av Sveriges innebandygymnasier

Tobias Ljungholm

Markus Hargesson

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Självständigt arbete avancerad nivå 108:2012
Lärarprogramet 2008-2012
Handledare: Suzanne Lundvall
Examinator: Karin Redelius

**“If you shoot six in the wall,
there is nothing to discuss”**

- A study about assessment and rating of the
practical skills in floorball at the Elite Sports
Programs in the Swedish Upper Secondary School

Tobias Ljungholm
Markus Hargesson

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES
Master Degree Project 108:2012
Teacher Education Program 2008-2012
Supervisor: Suzanne Lundvall
Examinator: Karin Redelius

Förord

Denna uppsats är ett examensarbete på avancerad nivå, omfattande 15 hp, vid Gymnastik- och Idrottshögskolan i Stockholm. Författarna studerar på lärarutbildningen med inriktning tränarskap vilket ligger till grund för studiens ämnesval.

Vi vill tacka lärarna som deltog i intervjuerna som tog sig tid och på ett engagerat sätt svarade på våra frågor. Vi upplevde att studiens ämne inte bara är något som engagerar oss i högskolans formella kravmiljö utan även lärare ute i den ständigt föränderliga verkligheten. Utan er hade denna studie ej varit möjlig och vår förhoppning är att detta arbete ska bidra till att Svenska Innebandyförbundet och alla NIU-instruktörer fortsätter utveckla NIU-verksamheten och svensk innebandy.

Detta arbete ska förhoppningsvis ge nyttig bakgrund till Skolverket och Svenska innebandy förbundet. Vi ser även att andra lagidrotter kan beröras av studiens problemområde.

Avslutningsvis vill vi också tacka vår handledare Suzanne Lundvall som under arbetets gång gett oss snabb och nyttig feedback.

Tack!

Abstract

Syfte och frågeställningar

Syftet har varit är att öka kunskapen om lärares bedömning av elevers praktiska färdighet i innebandy på den nationella idrottsutbildningen (NIU). Vidare syftar studien till att jämföra lärarnas bedömning med kursplanens kunskapskrav.

- Vilka färdigheter är det som de intervjuade lärarna bedömer hos eleverna?
- Hur bedömer de intervjuade lärarna elevernas färdigheter?
- Hur erfar de intervjuade lärarna arbetet med bedömning och betygsättning?

Metod

Med hänsyn till studiens kvalitativa ansats valdes intervju som metod.

Studien avgränsar sig till de lärare som undervisar innebandy som specialidrott. Urvalet gjordes med hänsyn till geografisk spridning. I studien deltog sex lärare från sex olika skolor i landet.

Som teoretisk ansats användes en mätteori där verklighetsmängden, lärarnas uttryckta bedömningar, jämfördes mot symbolmängden, kursplanens uttryckta bedömningar. I analysen av lärarnas bedömning användes "Performance analysis" som utgångspunkt.

Resultat

Resultatet visade att lärarna bedömde eleverna i teknik, tekniskt användande, taktik, rörelse, och beteende utifrån modellen "Performance Analysis" samt fysisk förmåga och elevernas utveckling över tid. Bedömningarna skedde på olika sätt, men med en tyngdpunkt på den subjektiva bedömningen. Lärarna erfar betygsprocessen som utmanande och att riktlinjerna för bedömning är otydliga i styrdokumentet.

Slutsats

Lärarna är väl lämpade för att genomföra bedömningar på goda grunder utifrån forskning om idrottsliga prestationer. Deras erfarenhet tillsammans med de bedömningar de som de gör, ger en god grund för en prestationsbedömning. Det saknas dock tydliga riktlinjer från Skolverket och Svenska Innebandyförbundet om vilka färdigheter som ska bedömas och hur bedömningarna ska ligga till grund för betygsättningen. Detta innebär att bedömningen ser annorlunda ut från skola till skola och på det följer en betygsättning som riskerar att inte vara likvärdig.

Abstract

Aim

The aim of this study has been to investigate how teachers assess students' practical skills in floorball at the Elite Sports Programs in the Swedish Upper Secondary School. Furthermore, the study aims to compare teachers' assessment with the standards of attainment formulated by The Swedish National Agency for Education (SNAE)

- What skills do the interviewed teachers assess?
- How do the interviewed teachers assess the student's skills?
- How do the interviewed teacher experience the work with assessment?

Method

With regards to the study's qualitative approach interview was chosen as method. The study delimits itself to the teachers who teach floorball as special sports. The selection was made taking into account the geographical spread and six teachers from six different schools participated in the study.

As a theoretical approach, a measure theory were used where true amount, the teachers expressed assessments, compared to the symbol rate, the curriculum expressed judgments. The analysis of teachers' assessment used the model of "Performance analysis" as departure point.

Results

The results show that teachers assessed students in technique, technical use, tactics, movement and behavior based on the model, "Performance Analysis", as well as physical ability and pupils development over time. The assessment differed and there was an emphasis on a subjective assessment. Teachers experienced the grading process as challenging and fuzzy regarding the guidelines from the SNAE.

Conclusion

Teachers are well capable of assessing. Their basis for assessment is in accordance with research of athletic performance. There are no clear guidelines from SNAE or the Swedish Floorball Federation regarding the skills that should be assessed and furthermore how the assessment should form the basis for grading. This means that the assessment differs from school to school, with the risk that the grading is based on -different grounds.

Innehållsförteckning

Förord.....	3
1. Inledning	7
1.1 Introduktion	7
1.2 Bakgrund	8
1.2.1 Innebandyns karaktär.....	8
1.2.2 Förändringar på idrottsutbildningen	9
1.2.3 Ämnet specialidrott.....	10
1.2.4 Bedömning	13
1.3 Studiens avgränsningar och centrala begrepp	14
1.4 Tidigare forskning	15
1.4.1 Den gymnasiala idrottsutbildningen	15
1.4.2 Bedömning	16
1.4.3 Performance Analysis.....	20
1.4.4 Kommentar till forskningsläget	21
1.5 Teoretisk utgångspunkt	21
1.5.1 Symbolmängd.....	22
1.5.2 Verklighetsmängd.....	23
1.6 Syfte och frågeställningar	24
2. Metod.....	24
2.1 Metodval	24
2.2 Intervjun.....	25
2.3 Urval och bortfall.....	25
2.4 Procedur.....	26
2.5 Databearbetning	27
2.6 Reliabilitet och validitet.....	29
3. Resultat	31
3.1 Bakgrundsinformation:	31
3.2 Vilka egenskaper bedömer lärarna i den praktiska delen?	32
3.2.1 Performance Analysis.....	33
3.2.2 Övrig Bedömning	35
3.2.3 Sammanfattning.....	36
3.3. Hur bedömer lärarna elevernas praktiska färdighet?.....	36
3.3.1 Sammanfattning.....	38
3.4 Hur erfar lärarna arbetet med betygsättning?	39
3.4.1 Processen	39
3.4.2 Arbetet med kriterierna	40
3.4.3 Upplevda problem.....	40
3.4.4 Sammanfattning.....	41
4. Diskussion	41
4.1 Resultatdiskussion	41
4.1.1 Verklighetsmängd – Lärarnas bedömning	42
4.1.2 Samband mellan kunskapskraven och lärarnas bedömning.....	45
4.1.3 Sammanfattande diskussion	48
4.2 Slutsats	49
4.3 Metoddiskussion	50
4.4 Vidare Forskning	51
4.5 Avslutande ord	52
Käll- och litteraturförteckning	53
Bilaga 1 - Litteratursökning	57
Bilaga 2 - Intervjuguide	58
Bilaga 3 - Missivbrev.....	60
Bilaga 4 - Ämne Specialidrott.....	61

1. Inledning

1.1 Introduktion

Specialidrottslärare har som uppgift att arbeta med elitidrottsutveckling inom skolans organisation. Elitidrottens värld ska implementeras in i skolans arbetsformer. Syftet är att utveckla individers färdigheter utifrån varje idrotts_specifika krav och samtidigt genomföra bedömning och en betygsättning på eleverna utifrån Skolverkets centrala styrdokument.

I Sverige skiljer vi ungdomsidrott från senioridrott samt på breddidrott och elitinriktad idrott. I den elitinriktade idrotten är prestationsförbättring och goda tävlingsresultat vägledande. (Riksidrottsförbundet 2009, s. 11)

Inom skolan sker bedömningar bland annat för att ge underlag till betyg. Bedömningarnas omfattning och utseende har varierat under tid och dessutom mellan ämnen. Trots att skolan arbetar med objektiva riktlinjer för hur denna bedömning och betygsättningen ska ske pågår en debatt om betygs likvärdighet samt betygs funktion och utseende.

Inom lagidrotten har alltid bedömningar skett för uttagning av spelare. Ofta är det upp till en tränare att genomföra denna bedömning, vilken ofta ifrågasätts av omgivningen. Troligt är att bedömningar, vare sig de sker i skolans eller idrottens värld, alltid kommer granskas och ifrågasättas utifrån vad, hur och varför. När skola och elitidrott kombineras upplever vi det som att bedömningsprocesserna blir än viktigare, då bedömningarna dels ska ske utifrån den idrottsliga färdigheten och dels utifrån ett rättviseperspektiv där bedömningen i slutändan ska utmynna i ett betyg. Problemområdet är att granska hur kombinationen skola och elitidrott ser ut och fungerar.

Studiens syfte är att öka kunskapen om lärares bedömning av elevers praktiska färdighet i innebandy. Vidare syftar studien till att jämför lärarnas bedömning med Skolverkets kunskapskrav.

1.2 Bakgrund

Texten i detta avsnitt ämnar förklara viktiga aspekter för att förstå utvecklingen av utbildningsprogrammen för Nationell idrottsutbildning (NIU) samt lärares bedömning och betygsättning i specialidrott.

1.2.1 Innebandyns karaktär

Innebandy är Sveriges näst största sport sett till antalet utövande ungdomar i åldern 13-20 år (Riksidrottsförbundet 2008, s. 3). Sverige tillhör tillsammans med Finland, Schweiz och Tjeckien en av de världsledande nationerna inom idrotten. För att skapa en förståelse för bedömning av idrottslig färdighet har vi valt att beskriva några viktiga karaktärsdrag för lagidrotter och specifikt innebandy.

Lagidrotter avser spel som spelas mellan två motsatta grupper, där spelarna interagerar samtidigt för att få poäng och för att förhindra motståndaren från poäng. Inom lagidrotter utvecklas prestationen genom ett långsiktigt och metodiskt processarbete som planeras för att förbättra tekniska- och taktiska färdigheter samt strategisk kompetens. (Garganta 2009)

Knapp (1967 s. 152) klassade in idrotter i kontinuum beroende på i vilken utsträckning prestationen var beroende av öppna eller stängda färdigheter. Innebandy tillhör kategorin idrotter som benämns som "open skilled", vilket innebär att utförandet är påverkat av en konstant föränderlig miljö. Utförandet måste anpassas till omgivningen, och ett utförande ser aldrig likadant ut. Miljön i innebandyn är bland annat beroende av med- och motspelare, position, bollhastighet samt tempo, vilket gör att en spelares färdighet till stor del är perceptuell. (Galligan, Maskery, Spence, Howe, Barry, Ruston, & Crawford 2000, s. 104). Motpol till "open skill" är "closed skill" som är färdigheter där ett bestämt utförande som sker i en stabil miljö och utövaren vet exakt vilken rörelse och när dem som ska utföras. (Knapp 1967, s. 153)

De fysiologiska kraven på elitnivå presenteras i Kravprofilen, framtagen av det Svenska Innebandyförbundet. Kravprofilen utgörs av fem, mer eller mindre, prestationsavgörande delkapaciteter: aerob, anaerob, rörlighet, koordination/teknik och styrka i analysen för innebandyspelaren (Svenska Innebandyförbundet 2010, s. 2)¹. Den specifika

---

¹ I denna studie har vi avgränsat oss till utespelare och därmed ej sett till delkapaciteten "rörlighet målvakt"

innebandytekniken uttrycks som mycket avgörande för prestationen. Den är dock svår att mäta eftersom den ser annorlunda ut beroende på position och spelstil (ibid., s. 5).

1.2.2 Förändringar på idrottsutbildningen

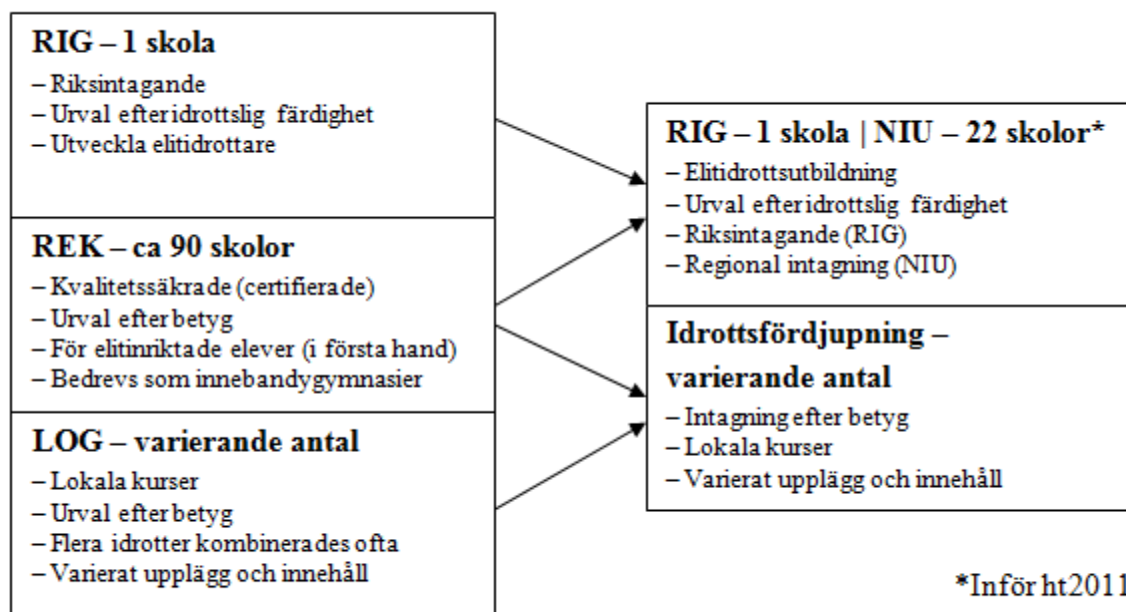
Den 1 februari 2011 trädde den nya gymnasieförordningen, SFS 2010:2039, i kraft. Förordningen och dess förändringar tillämpades på all utbildning som påbörjades på hösten 2011 (Utbildningsdepartementet 2010, s. 37). Propositionen till den nya gymnasieskolan gick under titeln "*Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan*" och tyngdpunkt lades på att skapa jämlikhet och förutsägbarhet i gymnasiesystemet, där den tidigare gymnasiemodellen ansetts ha tillåtit för stora variationer i innehåll och betygsättning, mellan olika skolor. (Regeringen 2009, s. 1 f.). Den nya gymnasieförordningen innebar bland annat att det lokala friutrymmet, dvs. möjligheten att starta lokala kurser och specialutformade program stramades åt (ibid.).

Den gymnasiala idrottsutbildningen förändrades där en intensifierad elitsatsning tydligt infördes (Lund 2010, s. 9). En hårdare intagning har lett till en konkurrenssituation där endast de mest lämpade eleverna, baserat på idrottsfärdigheter, ges möjlighet att kombinera skola och elitsatsning på utvalda skolor. Riksidrottsförbundet uttrycker att "Idrottsutbildningen ska ha en tydlig elitidrottskaraktär där målsättningen är att uttaga elever på sikt ska kunna nå nationell elit." (Riksidrottsförbundet 2010, s. 2)

Tidigare fanns tre olika gymnasienivåer som undervisade i specialidrott: RIG (Riksidrottsgymnasium), REG (rekommenderat gymnasium) och LOG (lokalt gymnasium). RIG var en riksintagande utbildning som tog in elever utefter färdighet och hade som utbildningsmål att utveckla elitidrottare. REG var utbildningar, kvalitetssäkrade från specialidrottsförbunden. De rekommenderade idrottsutbildningen riktade sig i första hand till elitinriktade elever men urvalet gjordes på betyg. LOG bedrev idrottsutbildning på elevernas individuella val och inom specialutformade gymnasieprogram. Skolan bedrev utbildningen utefter lokala kursplaner och förutsättningar där ofta flera idrotter kombinerades för elever på olika idrottsliga nivåer. (Lund 2010, s. 7 f).

Förändringen i den nya gymnasieskolan, se figur 1, är att idrottsutbildningen nu delats utefter två målorienteringar: elitidrottsutbildning och idrottsfördjupning. Elitidrottsutbildningen bedrivs på RIG och NIU (Nationell idrottsutbildning) med särskilda intagningar. Den andra

kategorin; idrottsfördjupning bedrivs på lokala gymnasium där intagningen sker efter betyg. Den nya elitidrottsutbildningen har tagit stor hänsyn till tidigare RIG-verksamhet och till de specialidrottsförbund som sedan tidigare hade kvalitetssäkrade idrottsutbildningar. (Lund 2010, s. 9). I och med NIU uppstår det ytterligare en möjlighet på gymnasienivå för de bäst lämpade eleverna som vill göra en elitförberedande satsning. Tidigare var RIG den enda aktören. (Svenska innebandyförbundet 2012)

Figur 1. Förändringar på idrottsutbildningen efter GY11

Svenska Innebandyförbundet hade inför höstterminen 2012 certifierat 36 NIU-skolor som ingår i det rikstäckande NIU-nätet. Dessa är geografiskt indelade i tio NIU-områden, vars storlek baseras på antalet tilldelade elevplatser. Totalt finns cirka 500 elevplatser på RIG- och NIU skolorna, där RIG står för fjorton av platserna. (Svenska Innebandyförbundet 2012)

1.2.3 Ämnet specialidrott

I följande stycke har vi sammanställt styrdokument och texter från Skolverket för att ge en bild över vilka grunder en bedömning och betygsättning i specialidrott ska utgå från.

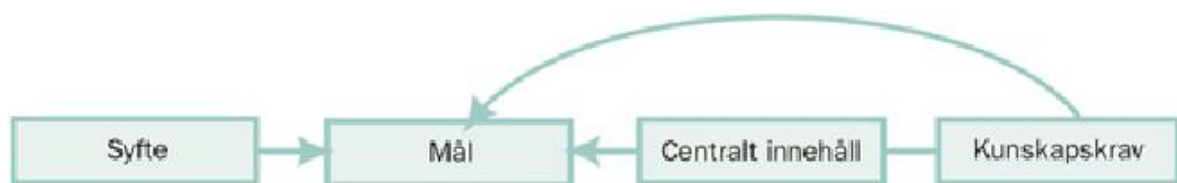
Det övergripande målet med den tidigare formen av specialidrott var en idrottsfördjupning där eleverna efter avslutade kurser skulle ha utvecklat sina färdigheter i sin specialidrott (Skolverket 2000). I ämnesplanen för den nuvarande formen av specialidrott står att undervisningen möjliggör en utveckling av den idrottsliga förmågan mot elitnivå inom en

vald idrott. Ämnet behandlar metoder och teorier för prestationsutveckling mot elitnivå. (Skolverket 2011a)

Specialidrott ingår med 200 gymnasiepoäng i programfördjupningen och med 200 gymnasiepoäng i det individuella valet. Dessutom får ämnet läsas som utökat program med högst 300 gymnasiepoäng. Specialidrott delas upp i tre olika kurskategorier; "Idrottsspecialisering", "Tränings- och tävlingslära" samt "Idrottsledarskap". Idrottsspecialisering ingår om tre kurser á 100 gymnasiepoäng, Träning och tävlingslära om tre kurser á 100 gymnasiepoäng och idrottsledarskap med en kurs á 100 gymnasiepoäng. (Skolverket 2011a).

1.2.3.1 Ämnesplanen

Ämnesplanen för specialidrott, se figur 2, utgår från läroplanens kunskapsbegrepp som menar att kunskap kommer till uttryck som fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet (Skolverket 2011b). Syftet och målen är formulerade för ämnet som helhet, och beskriver i löpande text vilka kunskaper eleverna ska ges möjlighet att utveckla genom undervisningen i ämnet och beskriver också sådant som inte ska betygsättas. Målen är formulerade i punktform och förtydligar vilka kunskaper eleverna ska ges förutsättningar att utveckla genom undervisningen i ämnet och är det läraren ska betygsätta. Det centrala innehållet anger vad som ska behandlas i undervisningen i varje kurs för att eleverna ska få möjlighet att utveckla de kunskaper som beskrivs i målen.

Figur 2. Ämnesplanens sammanhang (Skolverket 2011a)

1.2.3.2 Ämnets syfte

I Specialidrottens syftebeskrivning (Skolverket 2011a) står bland annat att:

Undervisningen i ämnet specialidrott ska syfta till att eleverna utvecklar den idrottsliga förmågan samt ett etiskt förhållningssätt till idrott och det egna idrottsutövandet.

Den ska ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om metoder och teorier för träning samt förmåga att planera, genomföra och utvärdera tränings- och tävlingsverksamhet.

För att läsa hela syftebeskrivningen återfinns den i Bilaga 4 – Ämne specialidrott.

1.2.3.3 Ämnets mål

Målbeskrivningen för specialidrott består av sju punkter och uttrycker att ämnet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande: (Skolverket 2011a)

1. Förmåga att utöva vald idrott på elitnivå.
2. Kunskaper om hur den egna kroppen fungerar i tränings- och tävlingssammanhang utifrån idrottspsykologiska, idrottsfysiologiska och näringsfysiologiska teorier.
3. Kunskaper om ledarskap och idrottsrörelsens organisation.
4. Kunskaper om samt förmåga att använda och utvärdera träningsmetoder för att utveckla prestationsförmågan.
5. Kunskaper om idrotts- och träningsmiljöers betydelse för prestationsutveckling samt om hur skador och ohälsa förebyggs och behandlas.
6. Kunskaper om olika värderingar i tränings- och tävlingssammanhang samt förmåga att anpassa träning till etiska normer och regler för träning och idrottsliga aktiviteter.
7. Kunskaper om människors sätt att samverka och kommunicera i tränings- och tävlingssammanhang samt förmåga att leda, kommunicera, samarbeta och samverka.

1.2.3.4 Centralt innehåll

De olika kurserna i specialidrott behandlar idrottens praktik och teori. Kurserna i idrottsspecialisering fokuserar på utövandet medan kurserna i tränings- och tävlingslära fokuserar på fakta och förståelse (Skolverket 2011b). Kurserna i idrottsspecialisering omfattar punkterna 1-2 och 4-7 i ämnets mål, se rubrik 1.2.3.2 Ämnets syfte. Kurserna i tränings- och tävlingslära omfattar punkterna 2 och 4-6 i ämnets mål. Kursen idrottsledarskap omfattar punkterna 3 och 5-7 i ämnets mål, med speciell betoning på punkt 7. (Skolverket 2011a) I

kurserna idrottsspecialisering 1-3 bedöms huvudsakligen kvaliteten i det idrottsliga utförandet och i tränings- och tävlingslära 1-3 bedöms i huvudsak fakta och förståelse. (Skolverket 2011b)

I arbetet med att nå målen är kunskapskrav utvecklade som bedömningsområden. Betygskriterierna uttrycker med vilken kvalitet eleven visar i förhållande till kunskapskraven .(ibid.)

1.2.3.5 Kunskapskrav och betygskriterier

Det finns en tydlig koppling mellan målen och kunskapskraven. Kunskapskraven uttrycker med vilken kvalitet eleven visar sitt kunnande i förhållande till målen. (Skolverket 2011a)

Nedan är kunskapskraven för betyg E i idrottsspecialisering. Se bilaga 4 för samtliga kunskapskrav och betygskriterier för idrottsspecialisering 1.

Eleven genomför, med viss säkerhet och i samråd med handledare, vald idrott tekniskt och taktiskt med viss precision och kontroll. I tävlingssituationer agerar eleven med viss säkerhet i mötet med nya miljöer. Dessutom tar eleven i tävlandet ansvar för att förebygga skador och ohälsa.

Eleven beskriver översiktligt, utifrån tränings- och tävlingssituationer, träningsmetoder och teorier som kan användas för att utveckla idrottsutövandet. I beskrivningarna använder eleven med viss säkerhet centrala begrepp.

Eleven planerar och genomför i samråd med handledare sin träning. I träningen prövar eleven olika metoder som kan vara av betydelse för att förbättra resultatet och för att förebygga skador. Dessutom diskuterar eleven översiktligt hur olika värderingar i tränings- och tävlingssammanhang har betydelse för prestationsförmåga och idrottsliga resultat.

Eleven samarbetar och kommunicerar med viss säkerhet i tränings- och tävlingssituationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han med viss säkerhet den egna förmågan och situationens krav.

1.2.4 Bedömning

Bedömning kan ha flera syften, ordet "bedömning" inom skolan nyttjas för att beteckna den utvärderande verksamhet som riktas mot både individer, skolor samt specifik undervisning eller läroplaner (Korp 2003, s. 75). Skolverket lyfter fram de mest framträdande syftena med lärarens bedömning: kartlägga kunskaper, värdera kunskaper, återkoppla för lärande, synliggöra praktiska kunskaper och utvärdera undervisning (Skolverket 2011c, s. 7).

Inom bedömningen görs en distinktion mellan summativ och formativ bedömning. Den summativa bedömningen sammanställer underlag vid en viss tidpunkt. Denna tidpunkt ses som en slutgiltighet vid tidpunkten för domen. En summativ bedömning kan ha olika funktioner som inte inkräktar på processen. (Taras 2005) Den summativa bedömningen inom idrotten är en giltig mätning, till exempel matchresultat, löptid eller kastlängd. Det är en deduktiv metod för att vetenskapligt samla in data och dra absoluta slutsatser. (Martens 2012, s. 30)

Den formativa bedömningen kräver återkoppling som redogör för den faktiska nivån på det arbete som bedöms i förhållande till kriterier och mål. Vidare kräver den formativa bedömningen en indikation på hur arbetet kan förbättras för att nå de kriterier och mål som krävs (Taras 2005). Den formativa bedömningen inom idrotten är avsedd att hjälpa en idrottares lärande genom återkoppling. Den är baserad på induktiv metod för att samla in data och dra sannolika slutsatser. Den formativa bedömningen utvecklar idrottarens egen förståelse och betydelse av deras idrottsfärdighet. (Martens 2012. s. 31)

1.3 Studiens avgränsningar och centrala begrepp

Studiens är avgränsad till specialidrottsundervisningen i innebandy. Vidare är studien avgränsad så till vida att den fokuserar på den praktiska delen av undervisningen, som i huvudsak genomförs i kurserna: Idrottsspecialisering 1, 2 och 3 (Skolverket 2011a). Vidare undersöker studien endast utespelare och berör därför ej specifik målvaktsbedömning.

Praktisk färdighet

Med praktisk färdighet menas egenskaper och färdigheter i elevens innebandyutövande. Detta ska inte misstolkas med elevernas teoretiska kunskaper inom idrotten som inte gör sig synbart på planen.

Performance Indicators

A performance indicator is a selection, or combination, of action variables that aims to determine some or all aspects of a performance. Clearly, to be useful, performance indicators should relate to successful performance or outcome. (Hughes & Bartlett 2002)

Vi kommer i texten använda översättningen; ”Prestations indikatorer”.

Klubbteknik

I denna studie är begreppen bollbehandling, klubbteknik, klubbhantering och likande likställt då det i enligt vår uppfattning är begrepp som i stort berör samma tekniska moment samt att forskning ej visat skillnader begreppen emellan.

Subjektiv bedömning

Bedömning som utgår från sina egna känslor och åsikter och inte, nödvändigtvis, tar så stor hänsyn till fakta. (NE)

Objektiv bedömning

Tar hänsyn enbart till fakta (vid bedömning m.m.); som har att göra med objektet. (NE)

Performance Analysis

Ett forskningsområde som används för att överkomma begränsningarna med subjektiva observationer och tillhanda kunskap för att uppnå en större förståelse för prestationen är ”Performance Analysis” (O’Dnoghue 2010, s. 3).

Lärare

I denna studie benämner vi de personer som undervisar i specialidrott som lärare för att undvika missförstånd. I verkligheten använder vissa skolor även ”instruktörer” och ”tränare” som titel för de undervisande personerna.

1.4 Tidigare forskning

I detta avsnitt presenterar vi forskning/studier som är relevanta för att kunna appliceras studien i ett större sammanhang. Först redovisas rapporter som undersökt den gymnasiala idrottsutbildningen i Sverige. Vidare presenteras forskning kring hur bedömningar av idrottslig färdighet appliceras i områden som kan kopplas till de bedömningarna studien ämnar undersöka.

1.4.1 Den gymnasiala idrottsutbildningen

Sett till förändringen på idrottsutbildningen, se figur 1 i bakgrunden, anser vi det motiverat att presentera tidigare forskningsrapporter som undersökt RIG-verksamheten då den utgjort grunden för dagens specialidrott på RIG och NIU. Specialidrottsutbildningen, efter införandet av Lgy11, har en tydlig elitistisk karaktär i linje med tidigare RIG-verksamhet (Ferry & Olofsson 2009b, s. 25). Att NIU-eleverna delar den elitambition som utbildningen är skapad för visade Hargesson & Ljungholm (2011, s. 35) i en kandidatuppsats,: 94 % av eleverna strävade mot elitnivå.

Enligt Ferry och Olofsson (2009b, s. 20) medförde de tidigare upplägget av ämnet specialidrott att undervisningen såg väldigt annorlunda ut sett till organisation och genomförande mellan olika skolor och nivåer. Ferry och Olofsson (2009b, s. 66) visade också på signifikanta skillnader i betygsunderlagen mellan RIG-lärarna och gymnasielärarna där RIG-lärarna lade större vikt vid praktiska prestationer, tävlingsresultat och inställning meddåns gymnasielärarna lade större vikt vid teoretiska kunskaper.

När det gällde vilka betygsunderlag som borde vara viktigast i specialidrott återkom ett liknande mönster, där lärarna ansåg att elevernas inställning borde vara det viktigaste betygsunderlaget följt av de praktiska prestationerna och teoretiska kunskaper. (Ferry & Olofsson 2009a, s. 31) Lärare och elever var samstämmiga i uppfattningen att det viktigaste för ämnet var elevernas praktiska färdigheter och inställning. (ibid., s. 25 ff.).

Utöver vad som var viktigt för bedömning och betygssättning visade Ferry och Olofsson (2009b, s. 69) att lärarna ansåg att kursplanerna och betygskriterierna behövde omarbetas då de enligt lärarna var, i vissa aspekter, irrelevanta och att det fanns oklarheter i betygssättningen som behövde redas ut för en tydligare och rättvisare betygssättning. Samtidigt visade utvärderingen att det just inom bedömning och betygssättning saknades utbildning bland tränarna vilket efterfrågades av dem själva. (ibid., s. 70)

1.4.2 Bedömning

Studier kring bedömningar av praktisk färdighet i skolmiljö, relevant ur ett elitidrottsperspektiv har vi ej funnit i vår litteratursökning. Studier vi har funnit har varit kopplade till ämnet idrott och hälsa där ämnets syfte inte överensstämte med ämnets mål i specialidrott. Vi har därför valt att se till forskning som berör mer rena idrottsområden. Bland dessa har vi funnit ”idrottsliga färdigheter” och ”bedömning av idrottsliga färdigheter” som adekvata för denna studie. En viktig aspekt som vi har tagit hänsyn till i urvalet av studier är skillnaden mellan bedömning i skolan och i idrottsvärlden. Den stora skillnaden ligger i att bedömningen i skolan endast ska baseras på individens prestation utan hänsyn och jämförelse med andras prestationer, vilket krävs för en bedömning av idrottslig prestation inom en lagidrott.

1.4.2.1 Idrottsliga färdigheter

The drive to win, the desire to succeed and the ambition to push beyond the

present limits of performance are all essential features of achieving excellence in elite sport. [...] To be successful in field sports, players generally require many attributes and competencies including high levels of endurance, muscle strength, flexibility, agility, speed and coordination, as well as technical and tactical know-how. (Carling, Reilly & Williams 2009, s. 1 f)

De viktigaste variablerna för att mäta prestation i lagidrotter är fysisk kapacitet, teknisk färdighet och taktisk kunskap. På grund av många lagidrotters komplexa karaktär är det svårt att fastställa den relativa betydelsen av dessa variabler (Rösch, Hodgson, Peterson, Graf-Bauman, Junge & Dvorak 2000). Många av de viktigaste aspekterna i en idrottsprestation, i lagidrotter, kan inte härledas från biomekaniska faktorer eller spelanalyser enskilt, utan en kombination av bedömningar krävs (Hughes & Bartlett 2002). De viktiga variablerna ska identifieras för varje enskild sport, varje enskild rörelse och valideras med noggranna mätinstrument. (ibid.)

I en studie undersöktes hur tränare väljer ut spelare till olika lag. Sex tränare intervjuades över deras förfarande om hur och vad de bedömer för talangrekrytering. Resultatet visade att det inte fanns något tydligt tillvägagångssätt i bedömningen, och att de färdigheter som tränarna bedömde varierade. Resultatet visade också att den subjektiva bedömningen hade en stor del i den totala bedömningen. De egenskaper tränarna bedömde vid rekrytering till lagen valde forskarna att kategorisera i olika spelaregenskaper för att kunna visa skillnader som råder och senare använda dessa för att analysera resultatet. Spelaregenskaperna som tränarna bedömde var *"taktisk kunskap"*, *"motorik"*, *"lagarbete"*, *"beslutsamhet/inställning"* och *"säregen kvalitet."* (Uezu, Macário, Amaral, Paes, & Massa 2008)

Förmågan i utförandet av *"Motor skills"*² och *"Cognitive skills"*³ är vitala förmågor i lagidrotter som spelas på öppna ytor. En prestation av *"Motor skills"* refererar till den rörelsen som kan observeras vid en given tidpunkt. Givet detta är att lärandet inte är direkt observerbart, eftersom det handlar om förändringar i det centrala nervsystemet snarare än en observerad förbättring i prestation över tid. För att en utveckling ska fastställas krävs en relativ permanent prestationsförbättring. Ett problem är att temporära variationer i prestationer, som inte indikerar på något lärande, kan ske på grund av motivationsbrist, oro, trötthet eller skada. (Carling et al. 2009, s. 25)

---

² kvalité i utförandet av en rörelse

³ medvetna val av rörelser

1.4.2.2 Bedömning av idrottsliga färdigheter

Det finns inget svar på om en idrott ska använda sig av objektiva eller subjektiva bedömningar, utan det är upp till varje enskild idrott att bestämma hur man löser det bäst. Generellt är subjektiviteten mer relevant för lagidrotter och objektiviteten viktig i individuella idrotter. Varje idrott måste bestämma sina bedömningskriterier i förhållande till de faktorer som anses mest lämpliga. (O'Callaghan 2002, s. 4)

Bedömning av en idrottslig prestation kan delas upp utefter karaktärsdrag; "objektiv sportspecifik färdighetsbedömning" och "Subjektiv spelrelaterad bedömning". (Unified Sports 2012, s. 1)

1.4.2.3 Subjektiva bedömningar

Tränare och idrottslärare har observerat och analyserat idrottsprestationer subjektivt så länge idrott har funnits (O' Donoghue 2010, s. 3). Det subjektiva tillvägagångssättet är utformat för att bedöma lärande i en undervisningssituation. Den är baserad på en kvalitativ bild av inläring där tränare använder bedömningen för att jämföra en individ mot några utvalda färdighetskriterier. (Martens 2012, s. 30) Det har dock påvisat begränsningar med bedömningar som endast grundats kring subjektiva observationer, där dels uppfattningsförmågan och dels personliga förväntningar påverkar och begränsar en korrekt uppfattning (Franks & Miller 1991.; Laird & Waters, 2008). Laird och Waters (2008) påvisar dock i sin studie att erfarenhet och kunskap inom specifik idrott har positiv effekt för en reliabel bedömning. Carling, Williams och Reilly (2005, s. 129) menar att kunskapen att subjektivt bedöma utvecklas i takt med utövandet, fler observationer och mentorskap.

För att mäta lärande noggrant är det viktigt att utvärdera prestationer över tid med idrottsspecifika mätningar, där någon form av datainsamling sker (Carlings et al. 2009, s. 26). Wrisberg och Schmidt (2008, s. 206 ff.) förespråkar att mätningar ska ske både i syfte att mäta resultat och prestation, där den förstnämnda innebär insamling av statistik och resultat och den senare innebär bedömning av rörelser.

1.4.2.4 Objektiva bedömningar

Ali (2011) visar på en brist av studier som ämnar objektivt undersöka färdigheter i idrotter av komplex karaktär som exempelvis fotboll, därmed också för innebandyn. Orsaken till detta är

att dessa sporter kan kategoriseras som fritt flytande spel som kräver utförande i många aspekter av färdighet och det är därför svårt att objektivt bedöma en spelares nivå i exempelvis teknik, just för att det involverar så mycket mer än ett låst moment och att det därför svårt att mäta detta i laboratorier. Inom fotbollen, som kanske är ett av de mest undersökta områdena inom sport, har det funnits en del försök att objektivt titta på spelares förmåga/skicklighet, vilket författaren Ali (2011) har samlat i en review-studie.

Dribblingstest - Förmågan att dribbla bollen förbi motståndare är något som begåvade spelare behärskar. Detta har i litteraturen testats genom att spelare fått dribbla runt koner, i ett förbestämt mönster, som placerats med 2-4 meters mellanrum. Kritik mot dessa test riktas då de enligt författaren snarare undersöker tekniken att dribbla en boll än att man undersöker skickligheten att dribbla, alltså att fasetter av perceptuell, kognitiv och motorisk förmåga hamnar i skymundan för löpförmågan. (Ali 2011)

Skotttest - Att skjuta hör till spelets syfte då det ämnar resultera i mål. Därför är detta en viktig del att undersöka menar många. Testerna som tas upp behandlar skicklighet att träffa vissa ställen i ett mål, ofta på stillaliggande boll för att testerna ska vara reliabla. Precis som vid dribblingstesterna argumenteras det att dessa tester istället undersöker tekniken att skjuta istället för skickligheten att skjuta och som ytterligare svaghet till dessa tester är att hastigheten i skotten inte mätts vilket betyder att skotten inte nödvändigtvis haft den hastighet som är typiska i riktiga matcher, vilket indikerar på att skotten i många fall liknar passningar i sin karaktär. (Ali 2011)

För att möjliggöra en fullständig och objektiv tolkning av data från analys av en prestation, är det nödvändigt att jämföra de insamlade data mot en samling data för en grupp av lag eller individer, vilka konkurrerar på lämplig standard. Dessutom måste en analys av fördelningen normaliseras med avseende på den totala fördelningen över ett område. (Hughes & Bartlett 2002). Balsom (1994, s. 103) kommer fram till liknande slutsats, med starkt stöd av (Rösch et al. 2000), där spelares individuella färdighet ska jämföras i förhållande till medelvärden för en liknande åldersgrupp och kunskapsnivå.

1.4.2.4.1 Fystester

Det finns en stor mängd testbatterier som både reliabelt och validativt undersöker spelares fysiologiska kapacitet (Balsom 1994, s. 10). I Sverige är det vanligt med fystester i

innebandylag på elitnivå. Testerna som görs utgår oftast från Fysprofilen™ (Björk 2011, s. 4). Fysprofilen är framtagen av Svenska Olympiska Kommittén och innehåller ett testbatteri med standardiserade fystester som väljs utifrån idrottens specifika krav. (Fysprofilen 2012)

1.4.3 Performance Analysis

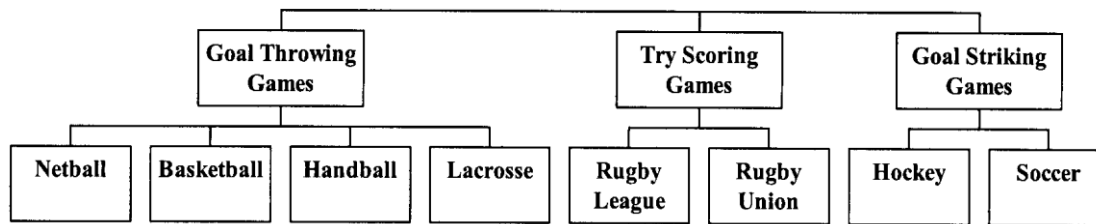
För att öka reliabiliteten i bedömningar samt hitta avgörande indikatorer i bedömningen av idrottsliga prestationer nämns "Performance Analysis" som ett viktigt område inom forskningen (O'Donoghue 2010, s. 9). "Performance Analysis" analyserar aspekter i den idrottsspecifika prestationen, kopplade till fysiska-, taktiska-, tekniska- och psykologiska utföranden (ibid., s. 5). Hughes och Bartlett (2002) beskriver "Performance Analysis" som all forskning som involverar analyser av den enskilda idrotten i träning och tävling. Det som särskiljer "Performance Analysis" från andra discipliner är att det berör specifika idrottsprestationer i den naturliga tränings- eller tävlingsmiljön, och ej mätningar med låg grenspecifitet. (O'Donoghue 2010, s. 2)

I "Performance Analysis" används "Performance Indicators" som de variabler som är relevanta att se till i en specifik idrott (O'Donoghue 2010, s. 2). En prestations indikator, läs engelska definitionen nedan, är en variabel som syftar till att definiera delar av en prestation. Variablerna ska i kombination i stor utsträckning motsvara en helhetsprestation, dvs. se till alla aspekter i prestationen. (Hughes & Bartlett 2002)

A performance indicator is a selection, or combination, of action variables that aims to determine some or all aspects of a performance. Clearly, to be useful, performance indicators should relate to successful performance or outcome. (Hughes & Bartlett 2002)

Studier har visat olika typer av indikatorer för att verifiera en idrottsprestation och sedan införandet av uttrycket "Performance Indicators" har forskare försökt definiera de mest användbara och valida indikatorerna för olika idrotter (O'Donoghue 2010, s. 21) I en kvantitativ sammanställning av indikatorer korrelerar väldigt ofta flera indikatorer med varandra. (ibid., s. 22) Prestations indikatorer är unika för varje idrott och beroende av idrottens egenskaper och förutsättningar som påverkar utförandets utseende. Reliabiliteten i bedömningen av en indikator beror på i vilken utsträckning mätningen är konstant i utfallet av identiska prestationer (O'Donoghue 2010, s. 150). En uppdelning, se figur 3, av idrotter sett till utseende som möjliggör en reproducerbar utgångspunkt i sökandet efter idrottsspecifika

indikatorer. (Hughes & Bartlett 2002)

Figur 3. Indelning av olika målspel sett till målförfarande (Hughes & Bartlett 2002)

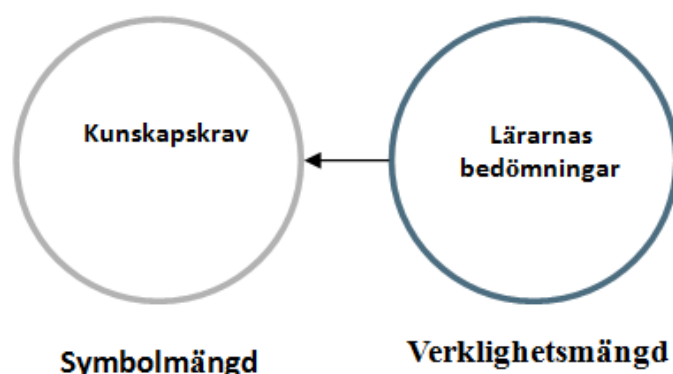
1.4.4 Kommentar till forskningsläget

Stor del av den forskning som genomförts på området bedömning av idrottsliga färdigheter inom lagidrotter har fokuserat på den fysiologiska färdigheten. Orsakerna till detta kan vara flera, men det vi kunnat utläsa ur forskningen är att det kan vara svårt med hög reliabilitet och validitet genomföra mätningar på färdigheter i idrotter av komplex karaktär, ”open skilled”, som berörs av flera påverkansfaktorer, vilket gör objektiva tester svåra att motivera och subjektiva bedömningar tolkningsbara. Ett forskningsområde med syfte att överkomma begränsningar med subjektiva observationer och utveckling av objektiva mätningar är: ”Performance Analysis”, vilken vi kommer använda oss av i den teoretiska utgångspunkten.

1.5 Teoretisk utgångspunkt

För att jämföra lärarnas arbete med bedömning av kunskapskraven har vi valt att använda oss av utgångspunkterna för mätteori. Att göra en mätning är att göra en jämförelse mellan en verklighetsmängd och en symbolmängd. Verklighetsmängden är egenskaper i verkligheten som symbolmängden ska svara för. (Linde 2003, s. 18) Att göra kvalitativa mätningar där egenskaper i verkligheten strukturerat motsvarar beteckningar i de kvalitativa beteckningarna, förutsätter att det finns definitioner och kriterier för hur artskillnader avgränsats. (ibid., s. 21). Med denna utgångspunkt, se figur 4, ämnar vi konkretisera och jämföra hur bedömningen, verklighetsmängden, för betygsättningen överensstämmer med Skolverkets kunskapskrav, symbolmängd. Linde (2003, s. 10) menar att när betyg skall sättas så finns det en dragning åt att göra det mätbara till det viktiga istället för att göra det viktiga mätbart. Liknande tankar uttrycker Lundahl (2007, s. 45) som menar att när kraven ökar på kontroll och utvärdering finns en tendens att enkla bedömningsformer premieras framför mer komplexa och tidskrävande bedömningsformer, dvs. sådana som är centrala för att nå några av de för vår tid specifika och efterfrågade kunskaperna. Selghed (2006, s. 70) menar att betygsättning är

något som visar på antaganden både om människan som varelse och om våra föreställningar om vad kunskap är.

Figur 4. Studiens utgångspunkt för den teoretiska ansatsen

1.5.1 Symbolmängd

Då vi i studien avgränsat oss till den praktiska innebandyfärdigheten är det endast kurserna, utifrån Skolverkets målhanvisning⁷ i idrottsspecialisering som är av intresse. Med tanke på tidpunkten för nya gymnasieförordningens inträde, 2011, har vi ytterligare avgränsning till kursen ”Idrottsspecialisering 1”, då utbildningen är nyinrättad och ej möjliggjort undervisning i de senare kurserna. För att göra en avgränsning i kunskapskraven har vi valt att utgå från en tolkning av verben, det eleven gör. De verb som vi kopplat till den praktiska färdigheten i innebandy och som studien inkluderar är: *genomför, agerar, samarbetar, planerar* och *kommunicerar*. De verb som vi kopplat till teoretisk kunskap och som studien exkluderar är: *diskuterar, utvärderar, beskriver och bedömer*. Verben *ansvarar* och *prövar* är kunskapskrav utan skillnad i betygskategorierna varvid en bedömning görs utan hänsyn till kvalitet. Med bakgrund av detta är dessa också exkluderade i studien. Sett till vår avgränsning till och begreppsdefinition av praktisk innebandyfärdighet har vi bedömt att följande kunskapskrav, se tabell 1, är de som berör studiens undersökningsområde.

Tabell 1 – Betygskategorier i idrottsspecialisering 1, avgränsade till de som berör den praktiska färdigheten.

Idrottsspecialisering 1			
Kunskapskrav	Betyg E	Betyg C	Betyg A
Eleven genomför, med (...) säkerhet och (...) med handledare, vald idrott tekniskt och taktiskt med (...) precision och kontroll.	viss i samråd viss	viss efter samråd -	- efter samråd god
I tävlingsituationer agerar eleven med (...)	Viss	viss	-

säkerhet i mötet med nya miljöer				
Eleven planerar och genomför (...) med handledare sin träning	i samråd	efter samråd	efter samråd	
Eleven samarbetar och kommunicerar med (...) säkerhet i tränings- och tävlingssituationer.	Viss	Viss	-	

1.5.2 Verklighetsmängd

När det gäller att undersöka verklighetsmängden tar vi utgångspunkt från idrottssfären och modellen för "Performance analysis", vilken hjälper oss med ett adekvat verktyg. Ett alternativ hade varit att utgå från skolans värld och därigenom funnit en teori kring betyg och bedömning. Valet grundar sig på de stora skillnader som föreligger i syftet mellan ämnet specialidrott; att utveckla elitidrottare, och övriga ämnen i skolundervisningen.

Performance analysis kategoriserar in idrotter i olika grupper beroende på dess karaktär. Innebandy, som är en utforskad idrott, har vi efter jämförelse med andra idrotter valt att lägga under "goal striking games", se figur 3, där ishockey och fotboll är de mest utforskade områdena. Prestationsindikatorerna inom "goal striking games" kan delas upp i tre områden: technical, tactical och biomechanical indicators. (Hughes & Barlett 2002). En mer omfattande kategorisering av egenskaper, indikatorer som är relevanta för att bedöma spelares idrottsliga prestation, presenteras i tabell 2 vilket utgör vår analysmodell av lärarnas bedömningar. (O'Donoghue 2010, s. 5).

Tabell 2 – Bedömningskategorier för idrottslig prestation (O'Donoghue 2010, s. 5f.)

Egenskaper	Förklaring (O'Donoghue 2010, s. 5f.)
Teknik (<i>Technique</i>)	Nyckelfärdigheter (<i>Key factors</i>) specifika för idrotten.
Tekniskt användande (<i>Technical effectiveness</i>)	Tittar inte enbart på tekniken utan tar hänsyn positiva och negativa aspekter i tekniken för att kunna mäta dess effektivitet i spelmoment.
Taktik (<i>Tactical evaluation, decision making</i>)	I den taktiska utvärderingen tas i beaktning spelarnas beslutsfattning på planen. Dessa beslut är från moment till moment och analyseras genom en övervägning av risk och möjlighet.
Rörelse (<i>Movement</i>)	Att se till "rörelse" ämnar se till hur spelarna rör sig på planen utefter idrottens taktiska och fysiska förutsättningar. Rörelsen gäller för hela spelet och inte endast rörelse med boll.
Beteende (<i>Behavior/psychological aspects</i>)	Bedömningen av beteende behandlar psykologiska aspekter såsom; alertness, arousal, aggression och attentional focus. Beteendebedömningen tar hänsyn till mänskliga beteenden för att bedöma prestationen.

1.6 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att öka kunskapen om lärares bedömning av elevers praktiska färdighet i innebandy på den nationella idrottsutbildningen (NIU). Vidare syftar studien till att jämföra lärarnas bedömning med kursplanens kunskapskrav.

- Vilka färdigheter är det som de intervjuade lärarna bedömer hos eleverna?
- Hur bedömer de intervjuade lärarna elevernas färdigheter?
- Hur erfar de intervjuade lärarna arbetet med betygsättning?

2. Metod

2.1 Metodval

Med bakgrund av studiens kvalitativa ansats ansåg vi intervju vara den mest lämpade metoden (Hassmén & Hassmén 2008, s. 107). Inom forskning används intervjuer för att undersöka individers erfarenheter, motiv, attityder, tankar och åsikter (O' Donoghue 2010, s. 38), vilket var syftet med vår studie. En intervju gör det möjligt att få uttömmande svar, till skillnad från exempelvis frågeformulär som ger mer ytlig information (Johansson & Svedner 2006, s. 31ff.).

För att besvara studiens frågeställningar valde vi att använda en halvstrukturerad intervju som lämpar sig väl då utgångspunkten är en modell över verkligheten (Hassmén & Hassmén 2008, s. 254f.). I studien har den undersökta verkligheten; undervisningen, bedömning och betygsättning varit utgångspunkten och legat till grund för intervjufrågorna. En styrning av frågorna utifrån den teoretiska ansatsen anser vi kan ha påverkat lärarnas svar i en förutbestämmd riktning, vilket kan ha haft inverkan på svaren. Med en halvstrukturerad intervju finns möjlighet att under pågående intervju ändra ordning på frågor eller lägga till frågor för att få tydliggörande eller utvecklande svar (Kvale 1997, s. 117), vilket vi såg som en styrka med intervjuerna.

Vi valde att genomföra fysiska intervjuer, där vi träffade intervjupersonen då det personliga mötet ger intervjuaren möjlighet att se respondentens kroppsspråk och andra icke-verbala signaler, som exempelvis sinnesstämning (Hassmén & Hassmén 2008, s. 255). Detta gav också metoden större tyngd, interaktionen mellan intervjuare och respondent blev skarpare (ibid., s. 252).

Vi har dock genomfört en telefonintervju när det personliga mötet ej gick att få till. Telefonintervjuer är vanligtvis standardiserade och då inte lämpade för in- eller djupgående frågor och svar. Graden av strukturering kan dock variera i telefonintervjuer (Trost 2005, s. 22) varvid vi valde att behålla samma upplägg och strukturering som i de övriga intervjuerna för att möjliggöra uttömmande svar.

2.2 Intervjun

Intervjun startade med att respondenten informerades om praktiska aspekter kring intervjun; tidsomfång, ljudinspelning, bakgrund till och syfte med studien (Lantz 2007, s. 55f.).

Intervjuguiden, se Bilaga 3, är uppdelad i fyra delar: ”Bakgrundsinformation”, ”Undervisning”, ”Bedömning” och ”Betygsättning”. Vi började frågorna med att samla in bakgrundsinformation kring lärarnas person (idrottsbakgrund, utbildning och yrkeserfarenhet) för att kunna använda den informationen som bakgrund i resultatdelen. (Lantz 2007, s. 58). Dessa frågor upplevs, enligt litteratur, som lätta att besvara vilket ämnade bidra till en god stämning där respondenten fick tilltro till oss som intervjuare. (Lantz 2007 s. 58), (Hassmén & Hassmén 2008, s. 256ff.). Efter bakgrundsfrågorna följde vi upp med frågor som berörde undervisningen. I denna del varierade vi faktafrågor med frågor som berörde deras didaktiska val. Därefter kom delen om bedömning och slutligen frågade vi om arbetet med betygsättningen utifrån den nya ämnesplanen. Intervjun avslutades med att vi frågade om respondenten ville tillägga något eller hade någon fråga som kommit upp. Respondenterna erbjöds att del av det transkriberade materialet och vi frågade om vi kunde kontakta denne om vi skulle finna några oklarheter som behövde förtydligas i databearbetningen, något som vi inte behövde göra i slutändan.

Vid genomförandet av samtliga intervjuer deltog vi båda där en av oss intervjuade och den andra observerade. Vi anpassade vår placering i rummet för att skapa en relation mellan intervjuare och respondent. Observatören kunde i slutet av intervjun tillägga någon fråga som denne upplevde behövdes ställa i utvecklande eller förtydligande syfte.

2.3 Urval och bortfall

I del 1.3 (Studiens avgränsningar och centrala begrepp) har vi redovisat för studiens innehållsmässiga avgränsningar. Urvalet är avgränsat till de lärare som undervisar i det praktiska innebandymomentet, kurserna i idrottsspecialisering, på Sveriges NIU-gymnasium. Urvalet baserades på tre grunder; geografisk tillgänglighet, etiska aspekter och trovärdighet.

Då det fanns 36 NIU-skolor utspridda över hela landet var den geografiska tillgängligheten en viktig aspekt i relation till vilka skolor vi kontaktade. Både ekonomi- och tidsaspekt var orsaker till att vi var tvungna till detta. På grund av de förhållandevis få NIU-skolorna som finns var konfidentialitetsaspekten viktig då ett litet urval ej skulle kunna garantera deltagarnas anonymitet (Gymnastik- och Idrottshögskolan 2012, s. 5). Urvalet baserades utifrån av att ge studien så hög trovärdighet som möjligt. Skolor inom samma kommun kan ha liknande skolklimate och kultur vilket kan påverka lärarna mot samma riktning (Selghed 2004, s. 102), varför vi ville intervjua lärare från olika skolor och olika geografiska områden för att på så sätt minimera risken för ensidighet i svaren.

Utifrån urvalsgrunderna kontaktades tretton lärare på tio skolor från fyra NIU-områden. Av de totalt tretton tillfrågade lärarna avstod sju stycken att delta. Sex stycken lärare angav tidsbrist som orsak till att de inte kunde ställa upp och en lärare lyckades vi inte få kontakt med efter en inledande dialog via mail. Totalt sex stycken lärare från sex skolor i fyra olika NIU-områden deltog i studien.

2.4 Procedur

Redan efter att vi skrivit vår kandidatuppsats, som vi skrev 2011, bestämde vi oss för att vi tillsammans skulle skriva om lärarnas bedömning i specialidrotten i kommande, läs denna, uppsats. Processen kan därför ses ha startat redan för ett år sedan. Arbetet med att skriva startade dock inte förrän vid terminsstarten i mitten av augusti 2012. Efter en veckas arbete presenterade vi ett PM för opponenter och handledare. Där fick vi konkreta råd inför det fortsatta arbetet men blev också uppmärksammade på eventuella problem med vår studie. Problemen innebar att vår studie skulle bli mer omfattande än vad vi först tänkt vilket medförde att vi fick revidera urvalskriterierna. Vi kontaktade i detta skede de aktuella lärarna och informerade om vår studie och att vi gärna såg deras deltagande, även om intervjuerna låg långt fram i processen. Vi tog även kontakt med det Svenska Innebandyförbundet för att få till ett möte, där vi ville veta mer om organisationen kring NIU. Mötet blev tyvärr ej av på grund av sjukdom och vi fick istället svar och hjälp med våra frågor via mail. I PM:et hade vi fokuserat på metoden och vi startade en litteratursökning av relevanta ämnesområden, där vi arbetade med bakgrund och forskningsläget parallellt. Fullständig litteratursökning återfinns i bilaga 1. Vi sammanställde information om gymnasieskolans organisation och mer specifikt om ämnet specialidrott, där vår tidigare kandidatuppsats låg som grund. Vidare läste vi in oss

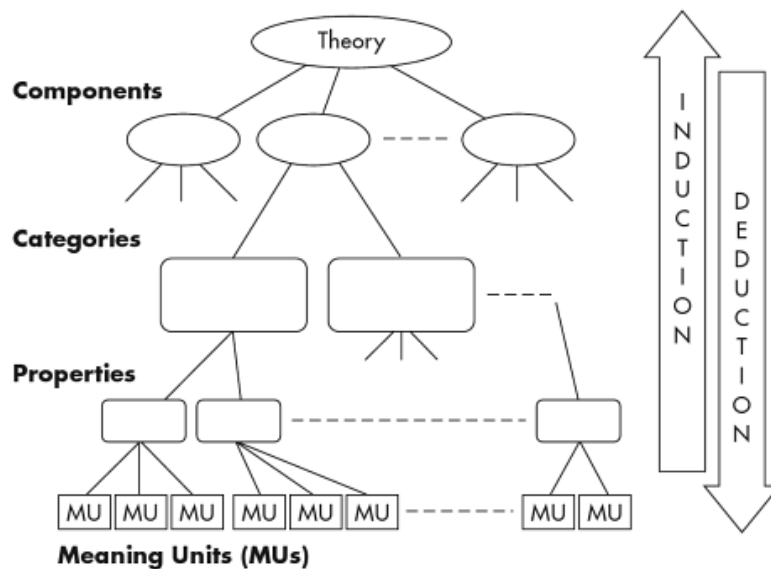
på betyg och bedömningar ur ett skolperspektiv, då vi snabbt insåg att detta behövdes kompletteras med inläsning om den, inom idrotten, specifika prestationsbedömningen som var central för studien. Då vi ansåg oss ha säkerställt en tillräcklig litteraturoversikt formulerades syfte och frågeställningar varvid kontakt med handledare togs för att få feedback och råd inför teoriförankringen och intervjuerna. Efter utformning av intervju genomfördes en pilotstudie med en lärare som hade stor erfarenhet av undervisning i specialidrott. Läraren gav oss nyttig feedback vilket ledde till viss revidering av intervjuguiden. En återkopplande kontakt togs därefter via mail till de utvalda lärarna. I mailet fanns specifik information om studien, varför vi kontaktat just dem, kontaktinformation till oss samt en ledande fråga om deras medverkan i studien. Vi erbjöd lärarna att bestämma tid och plats för intervjun under en tvåveckorsperiod, detta för att undvika bortfall på grund av tidbegränsningen i denna studie. Vi bokade upp intervjuer med de lärare som tidigare meddelat att de kunde ställa upp i intervjun. Inför intervjuerna uppmanade vi lärarna att kontakta oss om det var några oklarheter kring intervjun för att lärarna skulle vara väl förberedda samt att vi ville skapa en god stämning inför intervjun i syfte att öka svarens kvalitet. (Hassmén & Hassmén 2008, s. 259)

Arbetet med transkribering genomfördes direkt efter varje intervju och resultatbearbetningen började vi med efter att ha genomfört fyra intervjuer. Slutet av studiens arbetsprocess bestod av att få till de sista två intervjuerna, arbeta med forskningsläget och avsluta arbetet i diskussionsdelen. Vid sista handledartillfället diskuterades resultatredovisningen samt svagheter som vi skulle se över innan inlämning.

2.5 Databearbetning

Databearbetningens inledande moment är i grunden gemensamt för samtliga möjliga analystekniker som inte inkluderar statistik (Hassmén & Hassmén 2008, s. 296). I vårt fall transkriberades intervjuerna till text, därefter följde inläsning av material samt datareduktion och sortering av materialet utefter studiens frågeställningar och teoretiska ansats. I datareduktionen och sorteringen av materialet kring bedömningarna gjordes sedan en uppdelning utifrån det teoretiska ramverket. På så sätt delade vi upp varje lärares svar kopplat till den frågeställning det ämnade besvara. Analysen skiljde sig i bearbetningen sett till de olika frågeställningarna. För den tredje frågeställningen har analysen gjorts genom att vi tolkat svaren och genom innehållsmässig avgränsning bildat kategorier som avspeglar viktiga områden (Lantz 2007, s. 110). De två första frågeställningarna som är kopplade till teorin har analyserades utifrån en metod av Cote et. al, (1995) som anpassats av O'Donoghue, se figur

5. I inledningen av analysen granskas den transkriberade texten noggrant för att urskilja ”Meaning Units”, vilka är meningsfulla textdelar som kan styrkas utifrån teorin. (O’Donoghue 2010, s. 223f.) Styrkorna med denna analysmetod är att den hierarkiskt kopplar ihop fynd från intervjun till teori, genom uppdelning av komponenter, kategorier och egenskaper. Metoden kan anpassas till att vara induktiv eller deduktiv beroende på om teorin är utgångspunkt eller utvecklingsmål (ibid., s. 223.)

Figur 5. Anpassad analysmetod av ostrukturerad data (O’Donoghue 2010, s. 223)

I vår studie har vi valt att deduktivt använda analysmetoden, se figur 6, med kategorier, komponenter och egenskaper som formats utifrån vår teoretiska ansats. Den deduktiva analysen utgår från teorinivån för att metodiskt kunna urskilja fynden i texten (O’Donoghue 2010, s. 223). I vårt fall har vi analyserat vilka ”Meaning Units” som lärarna, i vår studie prestations indikatorer, anger att de ser till. Därefter har vi delat in dessa i egenskaper, definierade utifrån ”Performance analysis”, i den teoretiska ansatsen (ibid.). I de fall vi funnit en prestations indikator som ej varit kopplad till ”Performance Analysis” har vi kategoriserat in dessa som ”Övrig bedömning”.

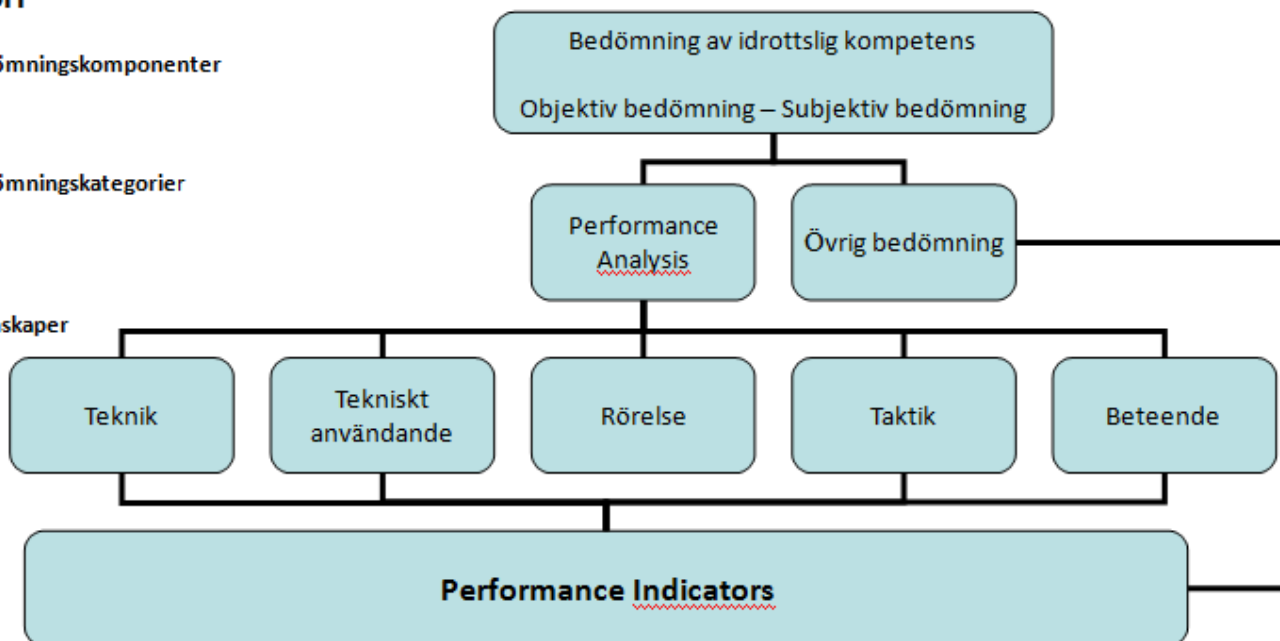
Teori

Bedömningskomponenter

Bedömningskategorier

Egenskaper

MU

Figur 6. Analysmetod för vår studie.

I resultatdelen kommer den första frågeställningen, vilka färdigheter, redovisas genom att resultatet kategoriseras utifrån analysmetodens delar. Den andra frågeställningen, hur lärarna bedömer, är mer kvalitativ till sin natur och redovisas utifrån våra tolkningar av lärarnas svar.

2.6 Reliabilitet och validitet

Inom den kvalitativa forskningen finns det många sätt att se på och definiera begreppen reliabilitet och validitet. Dock är begreppen vanligare att diskutera kring kvantitativ forskning och man väljer ofta istället att diskutera begrepp som "tillförlitlighet", "pålitlighet" och "upprepbarhet" för reliabilitet och begrepp som "credibility" och "dependability" för validitet inom den kvalitativa forskningen. (Hassmén & Hassmén 2008, s. 135) Av den anledningen har vi valt att använda dessa begrepp för diskussionen av reliabilitet och validitet i denna studie.

Tillförlitlighet - i praktiken är reliabiliteten aldrig perfekt (Johansson & Svedner 2006, s. 105), men det är viktigt att man genom sitt mätinstrument är noggrann för att undvika eventuella felaktigheter genom mätinstrumentet. För en intervju kan dessa "fel" visa sig om alla respondenter inte blivit intervjuade av samma person, att respondenten inte fått svara på samma frågor med en snarlik ordningsföljd samt under samma yttre omständigheter (Johansson & Svedner 2006, s. 105). Detta är faktorer som spelat in när vi planerat och genomfört intervjuerna. Vid genomförandet av samtliga intervjuer deltog vi båda där den ena

var intervjuare och den andra observatör. Vi anpassade vår placering i rummet utifrån detta för att skapa en relation mellan intervjuare och respondent. Observatören kunde i slutet av intervjun tillägga någon fråga som denne upplevt behövdes ställa, därför upplever vi att intervjuerna inte har sett märkbart annorlunda ut sett till det. De yttre omständigheterna lät vi respondenten avgöra, genom att de fick välja plats att träffas på, med några enkla direktiv: att det skulle vara en lugn miljö och en miljö där de kände sig trygga och bekant med.

Det är troligt att på grund av intervjuens karaktär att respondenterna fått samma möjlighet att uttrycka sina tankar och åsikter. Anledningen till detta är det unika i varje intervju där frågor kan ställas och uppfattas olika. Valet av följdfrågor påverkar också den slutgiltiga insamlade datan. Likväl som detta kan ses kritiskt ur ett tillförlitlighetsperspektiv anser vi det vara en styrka med metoden då den unika informationen är något vi eftersträvat.

Pålitlighet - i genomförandet av intervjuer inom den kvalitativa forskningen är pålitlighet ett viktigt begrepp att diskutera. Ely (1993 s. 104) menar att detta är det viktigaste just för att mycket av kvalitativ forskning bygger på detta begrepp. Resultatet ska i största möjliga mån stämma överens med de studerade personernas upplevelser, vilket vi beaktat genom att självständigt analyserade resultatet och därefter diskuterade det vi ansåg oklart. Då våra tolkningar till stor del var likartade och att vi i övriga fall gemensamt analyserade lärarnas svar anser vi att pålitligheten är hög.

Upprepbarhet - inom kvalitativ forskning, med intervjumetod, kräver detta en genomarbetad intervjuguide som andra ska kunna använda för att reproducera intervjuerna (Hassmén & Hassmén 2008, s. 135 f.) Detta är i vår studie något som vi upplever drar ned reliabiliteten, genom att vår process att få till intervjuerna kan ha påverkat de följdfrågor som ställdes vid den första intervjun i jämförelse med den sista. Dessutom kan man inte garantera att upprepbarheten är hög då den halvstrukturerade intervjumetoden inbjuder till följdfrågor som till viss del kan skapas under intervjuens gång, beroende på respondentens svar.

Credibility - kan översättas med trovärdighet, som även diskuterades ovan. Inom validitet handlar detta om hur trovärdig data och tolkningen av data är. För att reliabiliteten ska vara hög krävs det att studiens genomförande sker på ett så pålitligt sätt som möjligt för att slutsatserna ska bli korrekta (Hassmén & Hassmén 2008, s. 155). För intervjuer är en viktig del för att skapa trovärdighet att låta intervjuerna ta tid och fokus. som Detta kallas i

litteraturen "Prolonged engagement" och "Persistent observation". Med fokus menar man att intervjun/datainsamlingen ska vara ett medel för besvarandet av studiens frågeställningar alltså att ämna mäta det den ska mäta. (Hassmén & Hassmén 2008, s. 156) För att säkerställa detta har vi bitt respondenterna att avsätta mer tid än vad vi beräknat att intervjun skulle ta samt informerat respondenterna om studiens syfte, intervjuens frågeområden så att de inte är helt ovetandes inför genomförandet. I vårt urval av deltagare anser vi att lärarna var väl lämpade att bidra med kunskap till studiens undersökande syfte. Lärarnas nuvarande läraruppdrag och erfarenhet bidrog till en hög trovärdighet i deras svar.

Dependability - är i sig ganska likt reliabiliteten där man frågar sig om data är stabilt över tid, oberoende av förhållande och situationer. Ett sätt att utvärdera en studies dependability är att använda sig även s.k. *analystriangulering*, där flera forskare tolkar samma material och därefter jämför sina fynd. Överensstämmer tolkningar från flera personer ökar tilliten till resultatens trovärdighet. (Hassmén & Hassmén 2008, s. 156f.) Efter den första intervjun genomförde vi en "variant" av analystriangulering där vi båda, oberoende av varandra, analyserade textmaterialet för att se att vi tolkade data liknande. Detta gjordes endast efter första intervjun då vi ansåg att vi hade bearbetat och analyserat textmaterialet på ett liknande sätt.

3. Resultat

Resultatet presenteras i en sammanställning av lärarnas svar kopplade till studiens frågeställningar. Resultatdelen är uppdelad i rubriker som behandlar bakgrundsinformation och studiens frågeställningar.

3.1 Bakgrundsinformation:

Bakgrundinformationen i tabell 3, syftar till att dels ge en bild av lärarnas eliterfarenhet inom innebandy, dels lärarnas bakgrund. Eliterfarenheten representeras både av tid som aktiv spelare och som ledare.

Tabell 3 – Bakgrundsinformation hos de intervjuade lärarna.

Lärare	A	B	C	D	E	F
Eliterfarenhet	14 år	13 år	22 år	9 år	5 år	10 år
Läroutbildning	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej
Erfarenhet av specialidrott	7 år	5 år	9 år	4 år	4 år	4 år

Lärare A (A) - Har eliterfarenhet sedan 1998 och har undervisat i specialidrott sedan sju år tillbaka. A är lärarutbildad och tidigare undervisat i andra skolämnen. A arbetar tillsammans med övriga instruktörer men huvudansvaret för undervisning och betygsättning av den praktiska delen ligger hos denne. På skolan har de 28 elever i årskurs 1-2, två praktiska innebandypass/vecka.

Lärare B (B) - Har eliterfarenhet sedan 1999 och har undervisat i specialidrott sen 5 år tillbaka. B är inte ansvarig för betygsättningen i specialidrott, med däremot ansvarig för den praktiska delen och lämnar en rekommendation om betyg för denna del. På skolan har de 25 elever i årskurs 1-2, två till tre praktiska innebandypass/vecka.

Lärare C (C) - Har eliterfarenhet sedan 1990 och har undervisat i Specialidrott sedan nio år tillbaka. C är ansvarig för betygsättningen i specialidrott. På skolan har de fem elever i årskurs 1 och två praktiska innebandypass/vecka.

Lärare D (D) - Har eliterfarenhet sedan 2003 och har undervisat i specialidrott sedan två år tillbaka. D är ansvarig för betygssättningen av de praktiska färdigheterna. På skolan har de 4 elever i årskurs 1 och två praktiska innebandypass/vecka.

Lärare E (E) - Har eliterfarenhet sedan 2007 och har undervisat i specialidrott sedan fyra år tillbaka. E är ansvarig för betygsättning tillsammans med andra lärare. På skolan har de 28 elever i årskurs 1-2, två praktiska innebandypass/vecka.

Lärare F (F) - Har eliterfarenhet sedan 2002 och har undervisat i specialidrott sedan fyra år tillbaka. F är inte ansvarig för betygssättning utan för bedömningen av de praktiska färdigheterna. På skolan har de tio elever i årskurs 1, två praktiska innebandypass/vecka.

3.2 Vilka egenskaper bedömer lärarna i den praktiska delen?

I tabell 4 har vi kvantitativt sammanställt vilka egenskaper lärarna ser till i sin bedömning.

Tabell 4. Kvantitativ sammanställning över vilka egenskaper lärarna ser till i sin bedömning.

Lärare	Teknik	Tekniskt	Taktik	Rörelse	Beteende	Övrig bedömning
--------	--------	----------	--------	---------	----------	-----------------

användande						
A	X	X	X	X		Utveckling
B	X	X	X	X	X	Fysik, Utveckling,
C	X	X	X	X	X	Utveckling
D	X		X	X	X	Utveckling
E	X	X	X	X	X	Fysik,
F	X	X	X	X	X	Fysik, Utveckling

3.2.1 Performance Analysis

För att utveckla innehållet i varje bedömningskategori har vi nedan sammanställt resultatet från intervjuerna utifrån varje bedömningskategori.

Teknik - Nyckelfärdigheter (Key factors) specifika för idrotten. (O'Donoghue 2010, s. 5)

Teknik var något som samtliga lärare uttryckligen nämnde att de uppmärksammade i sin bedömning av eleverna. När de utvecklade resonemanget kring färdigheten var klubbteknik, skott, passningar och mottagningar prestations indikatorer som framkom vid intervjuerna. A uttryckte att tekniken var utföranden av isolerade moment, liksom E, som var inne på samma linje och exemplifierade: ”Klarar man av passning/mottagning, klarar man av direktavslut med forehand/backhand, kan man göra flippassningar.” Två av lärarna var inne på förmågor som inte direkt var kopplade till den innebandymässiga färdigheten. C bedömde bland annat elevernas förmåga att röra sig, koordinationen, vid tekniska moment. Anledningen till detta var att se förutsättningarna att utveckla klubbhanteringen. D nämnde att balansen under utförandet av tekniska moment som viktig.

Tekniskt användande - Tittar inte enbart på tekniken utan tar hänsyn positiva och negativa aspekter i tekniken för att kunna mäta dess effektivitet i spelmoment. (O'Donoghue 2010, s. 5f)

Lärarnas svar som vi härlett till bedömningen av det tekniska användandet utvecklades ofta utifrån resonemang kring teknik. E uttryckte det som ”Det finns ju hur mycket delar som helst att bryta ner det i, en teknik är att kunna ta bollen från motståndaren.” D menade att det i stort handlar om att ” Veta vad dem ska göra med bollen”. När lärarna fick utveckla sina svar menade A, D, E och F att de bedömde utförande av det tekniska momentet i fart. ”[...] ett exempel att i hög fart under press fortfarande kunna behandla bollen och komma till avslut.”

(Lärare E). Vid teknikbanor uttryckte B och C att farten inte var det viktiga utan om eleverna hade förmågan att titta upp. ”I [...] teknikbanor, men det är också en bedömningsfråga, handlar det inte bara att ta sig igenom den på rätt sätt så snabbt som möjligt, utan det handlar ofta om hur mycket man kan lyfta blicken och kroppspositioneringen.” (Lärare B) “[...] i teknikbana, hastighet är bara en del i det hela. Kroppsrörelsen och motoriken och framförallt att inte behöva titta på bollen är minst lika viktigt, för mig.” (Lärare C)

Taktik - I den taktiska utvärderingen tas i beaktning spelarnas beslutsfattning på planen. Dessa beslut är från moment till moment och analyseras genom en övervägning av risk och möjlighet. (O’Donoghue 2010, s. 6f)

Taktik ansåg samtliga lärare vara en viktig bedömningskategori under intervjuerna. Lärare A, C och D uttryckte att ”spelsystem⁴” hade en central roll för bedömning av den taktiska färdigheten. A menade att taktiken till exempel handlar om roller i ett spelsystem. Att förstå direktiv uttrycktes av lärare E, D och F som en del i bedömningen av det taktiska.

”Hur kan de förvandla det teoretiska till det praktiska, alltså när vi har genomgångar på storbild, vad får dem in, kan de läsa saker i bilder och sen bara gå ned och göra.” (Lärare F)

D uppmärksammade även elevernas resonemang kring taktiska upplägg. E menade att han tittade mer på individens spel i förhållande till laget när det kom till det taktiska.

Rörelse - Att se till rörelse ämnar se till hur spelarna rör sig på planen utifrån idrottens taktiska och fysiska förutsättningar. Rörelsen gäller för hela spelet och inte endast rörelse med boll. (O’Donoghue 2010, s. 7)

Utifrån definitionen ovan var alla lärare inne på att rörelse var en prestations indikator i sin bedömning. Ofta berörde lärarna bedömningar av rörelse i samband med bedömningarna av taktik. A och E uttryckte att de såg till hur eleverna rörde sig, oavsett taktiska direktiv och bedömde därigenom spelförståelsen. B kom in på speluppfattningen som en viktig delfaktor för bedömningen av den taktiska förmågan. Lärare D såg till hur eleverna rörde sig på planen och hur de kom till bollen. F tittade på vilka beslut eleverna tog på plan, och konkretiserade detta med att kunna vrida och försvara rätt.

---

⁴ Spelsystem inom lagidrott anger spelarnas grunduppställning eller taktiska disponering på planen

Beteende - Bedömningen av beteende behandlar psykologiska aspekter såsom; alertness, arousal, aggression och attentional focus. Beteendebedömningen tar hänsyn till mänskliga beteenden för att bedöma prestationen. (O'Donoghue 2010, s. 7)

Beteende var en egenskap som samtliga lärare berörde, men inte bedömde. Som färdighet skiljer sig beteende från de övriga då de inte direkt påverkar den praktiska prestationen genom kroppsliga handlingar, ”Dom måste kunna ta ansvar själva för sin egen träning och se sig själva som individuella idrottare, fast dom är i en lagidrott.” (Lärare E)

”Det är ju en jätteviktig del. De ska ju vara där för att utvecklas, inte bara komma dit för att bli två timmar äldre.” (Lärare D) ”Jag tittar på hur mottagliga de är och hur intresserade de egentligen är för att lära sig och bli bättre.” (Lärare C). Lärare A uttrycker en annorlunda syn på bedömningen av elevernas beteende. ”Det kanske är mer en karaktär och attityd i ens utveckling och att det i sin tur kan leda till att utvecklingen går åt det här hållet och det här betyget. Att ha karaktär som en del i betygsgrunden går inte för mig utan mer som en viktig beståndsdel i en utvecklingskurva.” (Lärare A) ”Framförallt tittar jag också på att spelaren vågar utmana sig själv, driva sig till att våga göra fel för att bli bättre.” (Lärare F). A och D tryckte på vikten av att eleverna vågade utmana sig själva. ”Vi vill att eleverna [...] inte bara söker trygg mark hela tiden utan de ska våga göra nya saker, våga göra nya finter, våga utmana sig själv, våga misslyckas.” (Lärare E)

3.2.2 Övrig Bedömning

Övrig bedömning har vi, som tidigare beskrivit, tolkat indikatorer ej går att koppla till ”Performance Analysis”, sett till studiens definition.

Elevernas utveckling - Elevernas utveckling (progression) över tid var något som lärare A, B, C, D och F uttryckte som en viktig aspekt i bedömningen. Lärarna menade att det handlade om en helhetsutveckling som bedömning avsåg snarare än en specifik utveckling av egenskaper.

Fysik – Tre av lärarna menade att de såg till elevernas fysiska förmåga i sin bedömning. Lärare B arbetade med insamling av bedömningsunderlag under tre år. Bedömningen gjordes inte bara utifrån vem som hade störst fysisk förmåga utan tog också hänsyn till individens utveckling över tid. Läraren påpekade också ”vilken karaktär man har i det här, att man klarar

av det” var viktig. Lärare A arbetade med fysisk träning men ansåg inte att egenskapen gick att ta med i bedömningen, vilket citatet nedan visar.

Det finns inte det utrymmet som jag uppfattar det eller som jag kan tolka betygskriterierna, inte förutsatt att den fysiska delen den påverkar det tekniska och taktiska spelet, och det gör det ju på något sätt. Men om vi gör en fysprofil nu så kan vi inte bedöma resultatet och grunda det på något betyg. (Lärare A)

3.2.3 Sammanfattning

Samtliga lärare ser till samma indikatorer när de bedömer elevernas egenskap, teknik, förutom C som inte uttalat tittar på elevernas mottagningsteknik. I det tekniska användandet skiljer sig lärarnas bedömningar där några fokuserade på farten och andra på förmågan att titta upp under utförandet av tekniska moment. Den taktiska egenskapen innefattar spelförståelse, roller i ett spelsystem, avläsning av spel, markeringspel och spel i numerärt under- och överläge. C tittar på elevernas koordination och B ser till kroppspositionering.

Egenskaper i beteende är något som samtliga lyfter som viktigt men inte alla bedömer. Främst uppmärksammar lärarna elevernas attityd och motivation. Övriga bedömningar som lärarna gjorde för att bedöma elevernas praktiska färdighet var elevernas fysiska förmåga och elevernas utveckling över tid.

3.3. Hur bedömer lärarna elevernas praktiska färdighet?

Denna frågeställning besvaras genom en sammanställning av lärarnas svar, där vi har kategoriserat in lärarnas svar med samma struktur som föregående resultatdel, dvs. de olika kategorierna i ”Performance analysis”.

Teknik – Samtliga lärare bedömde elevernas teknik enligt frågeställning 1, däremot skiljde det sig, till viss del, hur de bedömde denna egenskap från lärare till lärare: Samtliga lärare arbetade subjektivt när de bedömde denna egenskap. Det subjektiva tillvägagångssättet skiljde sig: En av lärarna beskrev hur han tittade på om eleverna klarade av ett moment upprepade tillfällen för att man kunde se att kunskaperna fanns. Detta tillvägagångssätt användes också av Lärare A som uttryckte det på följande sätt: ”[...]vissa av dom delarna har jag tagit med mig och försökt ha som återkommande teman för att kunna göra en så rättvis bedömning som möjligt.”

Fyra av sex lärare uttryckte att de jobbade med objektiva tester när de bedömde elevernas teknik. Framförallt kunde vi urskilja att de jobbade med teknikbanor för att bedöma elevernas klubbteknik. I dessa tester fanns det dock inslag av subjektivitet genom att det inte endast var tider och värden som utgjorde resultatet för en bedömning. Framförallt när det gällde teknikmomenten uttryckte lärarna att det till stor del berodde på hur man genomförde olika tester i förhållande till kroppspositionering och möjlighet att lyfta blicken.

En av lärarna använde sig också av skott- och passningstester som underlag för bedömningsarbetet där också en diskussion fördes med eleverna.

Det där är ju en bedömningsfråga, så där har vi ofta en öppen diskussion med eleven där de får betygsätta sig själva på en skala 1-10 och sedan säger jag vad jag tycker i det här fallet och sedan brukar man backa upp detta med lite situationer, en skottövning. Man kan aldrig få en tia i skott om man inte sätter 8 av 10 i den platsen i målet på de övningarna vi kör. Sitter sex i väggen, då finns det inget att diskutera.
(Lärare B)

Tekniskt användande – Samtliga lärare utom en bedömde elevernas tekniska användande enligt frågeställning 1. Detta bedömdes uteslutet genom subjektiva bedömningar där fyra av fem lärare även observerade eleverna i sina klubbtagsmiljöer, detta för att kunna se att eleverna kunde överföra träningsmomenten till tävlingsmiljön.

Något tydligt tillvägagångssätt i observationerna kunde inte uttydas när de bedömde det tekniska användandet, somliga jobbade med dokumentering av bedömningarna, andra hade ingen genomarbetad observationsmetod.

Taktik – Samtliga lärare såg till taktiken i bedömningsarbetet. Hur de tittade på detta var i månt om mycket genom att observera hur spelarna agerade på planen samt i vissa fall hur de resonerade och tog till sig direktiv från teorigenomgångar och sedan genomförde dessa direktiv i tränings- och tävlingsammanshang. En lärare uttryckte följande vid bedömningen av taktik: ”Vi överlåter det väldigt mycket (till eleverna), lite Bengan-stilen i handboll, när vi

håller på med den biten. Vad kan dem prestera själva och sen står man bara och lyssnar och hör hur de resonerar.” (Lärare C)

Det var fem av sex lärare som tittade på eleverna i sina klubbblagsmiljöer. Vid dessa fall fanns det olika tillvägagångssätt som användes som grund för observationen: vissa grundade sina observationer på samtal med spelarna inför matchen, andra med klubbblagstränarna, detta för att veta vilka roller eleverna hade i spelet och hur de skulle agera i vissa situationer, taktiskt. Ingen av lärarna hade haft några teoretiska prov för att kartlägga elevernas taktiska kunskaper.

Rörelse – Samtliga lärare bedömde elevernas rörelse. Hur detta bedömdes var till stor del enligt subjektiva observationer dels i tränings- och dels i tävlingssammanhang. Rörelse och taktik gick delvis in i varandra vid intervjuerna med lärarna. Vilket innebär att lärarna tog hänsyn till elevernas rörelse vid bedömning av taktik och vice versa.

Beteende – Denna punkt ansågs vara komplex i lärarnas bedömning. Samtliga var inne på egenskapens värde men inte konkret förklarade hur den bedömdes. Beteendet bedömde lärarna genom att subjektivt se hur eleverna agerade på träning och vid match.

Övrig bedömning

Fysik - I den övriga bedömningen ingick elevernas fysiska förmåga som hälften av lärarna bedömde som underlag för betyg. Denna del bedömdes genom olika fystester, som exempelvis beeptest. Vissa lärare använde ”Fysprofilen” som testarsenal och bedömde dessa resultat. En lärare använde resultat från U19-landslaget som underlag att jämföra elevernas resultat med.

Utveckling – Hur lärarna bedömde elevernas utveckling var genom en dokumentation över tid som utmynnade i ett resultat över elevernas utvecklingskurva, alternativt genom att man subjektivt gör en subjektiv bedömning vid analys av elevernas utveckling. Detta bedömde fem av sex lärare.

3.3.1 Sammanfattning

Sammantaget kan man konstatera att lärarna har två metoder för att bedöma idrottsliga färdigheter, nämligen, genom en objektiv bedömning och genom en subjektiv bedömning.

Samtliga lärare använde den senare, den subjektiva bedömningen, i stor grad när de bedömde samtliga kategorier presenterade i fråga 1, vad lärarna bedömer, medan man främst tittade på teknik och fysik när man jobbade med den objektiva bedömningen.

3.4 Hur erfar lärarna arbetet med betygsättning?

Denna frågeställning besvaras utifrån de resonemang som framkom under intervjuerna.

Abstraheringen har gjorts av de gemensamma områden som lärarna berörde.

3.4.1 Processen

Samtliga lärare utgick från Skolverkets styrdokument i arbetet med betygsättning. Fem av lärarna arbetade lokalt med hur bedömningen av kunskapskraven skulle ske. ”Vi utgår från den centrala kursplanen och betygskriterierna, sen måste vi på något sätt överföra den. För den är ju allmän. Vi måste ju överföra, vad innebär det specifikt för innebandyn.” (Lärare E)
”För min egen skull och eleverna skull så har jag satt upp egna mål i det här. Men de är inte lika slaviska som andra betygskriterier.” (Lärare B)

Lärarna var överens om att den praktiska färdigheten har stor påverkan på slutbetyget i idrottsspecialisering. C uttryckte att man nu slipper ta med teoriaspekten i betygsättningen i det praktiska. B beskrev processen att sätta ett omdöme.

Jag benar upp de olika momenten och sätter ett omdöme på de olika momenten och sen så blir det ju ett samlat omdöme eller betyg i slutändan. Nu är det mer tydligt kan jag tycka vad som krävs för ett A, mer än vad jag upplevde tidigare, om man utgår från den principen att man sätter delmoment och omdömen på de olika delmomenten och att det blir ett slutgiltigt betyg (Lärare B)

Flera av lärarna var också inne på att det blivit hårdare krav på eleverna, dels genom NIU-utbildningen, dels det nya betygssystemet. Sammantaget bidrog detta till en uppfattning att det nu är svårare att få ett bra betyg.

Lärarna nämnde också förbundets specificerade kriterier, men där var användandet av dessa väldigt olika.

I Innebandyspecialisering 1 är det förbundet, med hjälp av NIU-gruppen som tagit fram specifika kriterier för idrottsspecialisering 1. Vad dem och vi tycker att de ska uppfylla för mål i det här. Och utifrån dem delarna bedömer jag om de klarar det eller inte. För att få ett A, om vi tar det som exempel, så ska de ju uppnå alla mål. Annars får man inte ett A. (Lärare B)

Flera av lärarna var inne på Svenska Innebandyförbundets arbete med specifika kriterier för innebandy. Det eftersöktes en tydligare linje och mer konkreta kriterier från förbundshåll. E, F. F uttryckte som ”Dem som kommer från innebandyförbundet är ju väldigt luddiga”.

3.4.2 Arbetet med kriterierna

Det rådde olika uppfattning om vad som skulle ligga till grund för betygen och en viss osäkerhet bland lärarna. ”Hur hårt man ska värdera in tester, eller hur mycket ska man väga in att man inte klarar av att planera. Hur mycket man ska väga in de olika sakerna mot varandra.” (Lärare E) B menade att kriterierna tillät alldeles för mycket fria tolkningar. ”Jag upplever att det finns en stor möjlighet till tolkning, framförallt när man använder viss säkerhet, i samråd och ibland säkerhet och efter samråd.” (Lärare B)

Även andra lärare uttryckte liknande resonemang. ”Det finns ju ett stort misstag man har gjort här, och det är ju att man har skrivit ”viss säkerhet”, då ställer jag mig frågan, vad är viss säkerhet? Vem bestämmer vad som är det? Det är ju här vi har ett problem.” (Lärare E)

Att den subjektiva bedömningen fanns med i betygsättningen ansågs inte bara som negativ av lärarna.

Samtidigt måste det få vara det också, det kommer det alltid vara oavsett, läraren är en individ och det kommer alltid finnas spår av en subjektiv bedömning[...] som jag sa tidigare finns det en fara med att man just har fastställda resultat för att nå ett visst betyg, det är lätt att man missar progressionen då till exempel. Sen är frågan hur stor del den ska vara. (Lärare A)

3.4.3 Upplevda problem

Flera lärare eftersökte tydligare direktiv och kriterier för att möjliggöra en rättvisare bedömning. ”Det finns fortfarande möjlighet för fri tolkning[...] Om jag ska bedöma någon i teknik så finns det inte något specat (läs specificerat) från förbundet. I teknik ska man springa i en fyrkant runt koner på 4,20 sekunder för att få ett A, det existerar inte än.” (Lärare B)

Sen är det klart att en spelare från Stockholmsregionen är mycket bättre än en spelare från Norrbottensregionen, jag vet inte, men det känns så i alla fall. Men det är klart, det ska inte lättare att vara i Norrbotten än i Stockholm, det måste vara någon form av likriktning. Där det ligger en samsyn på vad man måste behärska. (Lärare E)

3.4.4 Sammanfattning

Lärarna uttrycker problematik med processen att sätta betyg samt att arbetet med kriterierna som upplevs komplicerade och svårtolkade i förhållande till vad det är de bedömer. Lärarna efterfrågar bättre direktiv från både skolverk och det Svenska Innebandyförbundet och att en samsyn mellan skolor och lärarna skulle ge bedömningen en större rättvisa. Vissa lärare uttryckte att den subjektiva bedömningen inte var problematiken utan avsaknaden av verktygen att bedöma.

4. Diskussion

Syftet med studien var att öka kunskapen om lärares bedömning av elevers praktiska färdighet i innebandy. Vidare syftade studien till att jämföra lärarnas bedömning med Skolverkets kunskapskrav.

- Vilka färdigheter är det som de intervjuade lärarna bedömer hos eleverna?
- Hur bedömer de intervjuade lärarna elevernas färdigheter?
- Hur erfar de intervjuade lärarna arbetet med bedömning och betygsättning?

4.1 Resultatdiskussion

Resultatdiskussionen är strukturerad utifrån den teoretiska utgångspunkten där lärarnas bedömning i verklighetsmängden jämförs mot kunskapskraven i symbolmängden, se figur. I inledningen åskådliggörs teorin, sedan diskuteras lärarnas bedömning för att ge en bild över verklighetsmängden. Slutligen ställs mängderna mot varandra för att urskilja likheter och skillnader.

Figur 7. Studiens utgångspunkt för den teoretiska ansatsen

Att göra kvalitativa mätningar där egenskaper i verkligheten motsvarar kvalitativa beteckningar, dvs. kvalitativa nivåer eller gradskillnader, förutsätter att det finns definitioner och kriterier för hur artskillnader avgränsats. (ibid., s. 21). I denna studie består symbolmängden av de kunskapskrav i Idrottsspecialisering som är riktade mot den praktiska färdigheten, se nedan.

- Eleven genomför, med viss säkerhet/säkerhet och i samråd/ efter samråd med handledare, vald idrott tekniskt och taktiskt med viss/god precision och kontroll.
- I tävlingssituationer agerar eleven med (viss) säkerhet i mötet med nya miljöer
- Eleven planerar och genomför i samråd/efter samråd med handledare sin träning
- Eleven samarbetar och kommunicerar med viss säkerhet/med säkerhet i tränings- och tävlingssituationer.

4.1.1 Verklighetsmängd – Lärarnas bedömning

Problematiken med bedömning av spelare i lagidrotter är svår med avseende sin definierade karaktär som ”open skilled” (Knapp 1967). Tränare och idrottslärare har observerat och analyserat idrottsprestationer subjektivt så länge idrott har funnits (O’ Donoghue 2010, s. 3), vilket gör det troligt att den subjektiva bedömningen alltid kommer att finnas i lagidrotter med komplex karaktär.

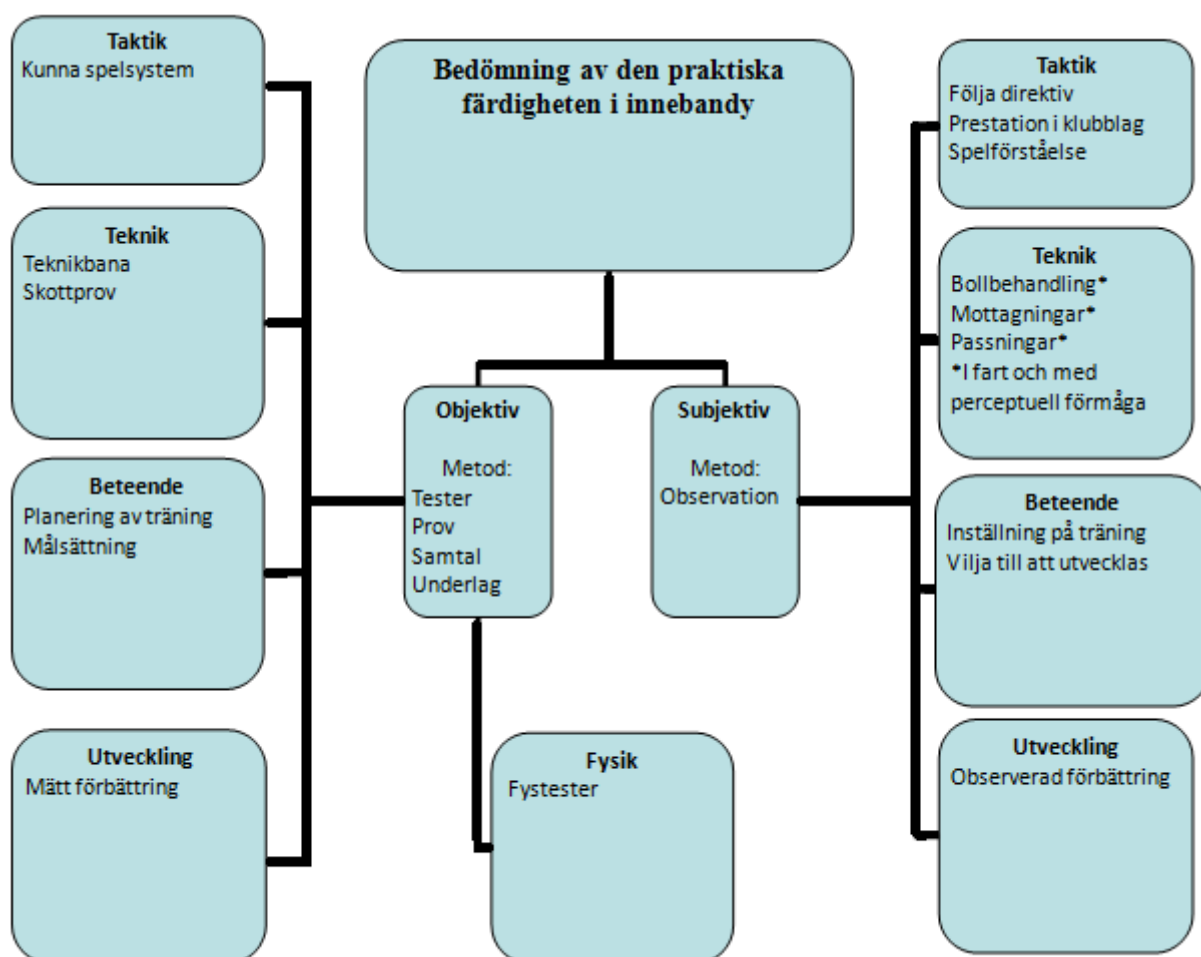
Utifrån den teoretiska ansats kunde många av lärarnas bedömningar härledas till subjektiva bedömningar, fokuserande på tekniska eller taktiska inslag. Forskning har påvisat begränsningar med subjektiva bedömningar som grundas på observationer och visat att uppfattningsförmågan och lärarens förväntningar kan påverka. (Frank & Miller, 1991) (Laird & Waters, 2008) (Hughes & Franks, 2004). På grund av många lagidrotters komplexa karaktär är det svårt att fastställa den relativa betydelsen av de olika egenskaperna som påverkar färdigheten. (Rösch et al. 2000) Eftersom lärarna i många avseende hade olika syn på innebandy och uppfattningar om färdigheternas relativa betydelse kan vi misstänka att begränsningen även är aktuell för denna studie. Då lärarna som deltog i studien hade lång eliterfarenhet, vilket påvisats ha stor betydelse för en reliabel bedömning, talar det för att de är väl förtrogna med att göra den subjektiva bedömningen de avsåg göra. (Laird & Waters 2008)

Lärarna bedrev sin undervisning på liknande sätt med variation i rent praktiska uppslag. Undervisningen hade individen i fokus, mycket individuell återkoppling och en hög seriositet. Vi uppfattar det som att undervisningen är mer homogen, sett till elevfärdighet och lärarkompetens, än vad Ferry och Olofsson (2009a, s. 20) fann i den tidigare formen av specialidrott vilket möjliggör en mer homogen betygsättning nu efter förändringarna på idrottsutbildningen.

De flesta lärare ansåg att olika beteenden, främst inställning och motivation, var en viktig del för bedömningen. Carling m.fl. (2009, s.1) menar att det är väldigt höga krav på dessa för de som vill nå elitnivå. Även om det är en viktig färdighet är det svårt att ha med som kunskapskrav för ett betyg då den uteslutande blir en subjektiv bedömning. Möjligt är att lärare uppfattar elever olika och att elever har temporära förändringar i sin prestation (Carling m.fl. 2009, s. 25). Många lärare menade och det är troligt att denna egenskap kan vara en av de viktigaste men är svår att använda som kunskapskrav. Det är här anser vi, som också många lärare var inne på, som lärarens arbete blir som viktigast; att motivera eleverna, få dem att ta ansvar för sig själva, utveckla en professionell inställning till sitt idrottande utan yttre krav. Målet blir att utveckla en inre motivation hos eleverna och för denna färdighet hjälper inga krav eller kriterier från Skolverket.

Vissa lärare genomförde objektiva tester för att bedöma det tekniska momentet, exempelvis teknikbanor, som nämndes i intervjuerna. Kritik har riktats mot sådana test då de enligt Ali (2010) snarare undersöker tekniken att dribbla en boll än att undersöka färdigheten att dribbla, alltså att fasetter av perceptuell, kognitiv och motorisk förmåga hamnar i skymundan för löpförmågan. Två av lärarna i studien fokuserade på den perceptuella förmågan snarare än ett snabbt utförande. Denna bedömning är till sin natur svår att mäta objektivt vilket gör att tester av tekniska färdigheter bör granskas kritiskt i sitt användande och bedömningssyfte. Ytterligare ett problem som vi varit inne på tidigare är att testerna endast undersöker elevernas förmåga vid ett givet tillfälle, där dagsform, motivation och andra psykologiska faktorer kan påverka prestationen. (Carling m.fl. 2009, s. 25). Denna problematik anser vi väldigt relevant och anledningen till valet studiens titel ”Sitter sex i väggen, då finns inget att diskutera”. Att bedöma tekniska färdigheter, skott i angivet exempel, genom att objektivt mäta en prestation vid ett enskilt tillfälle gör bedömning svår att säkerhetsställa. En säkerhetsställning av bedömningar av denna karaktär kräver flertalet observationer under längre tid.

Att skapa en bild över bedömningen på den praktiska färdigheten som lärarna gör är väldigt svår då den är väldigt komplex till sin natur och sett till alla färdigheter de tar hänsyn till. Taktik och rörelse fann vi att lärarna kombinerade när de kopplade ihop olika prestations indikatorer. Med bakgrund av detta anser vi det fördelaktigt att presentera vår tolkning av lärarnas svar i en figur, se figur 7, som utgår från vår teoretiska ansats.

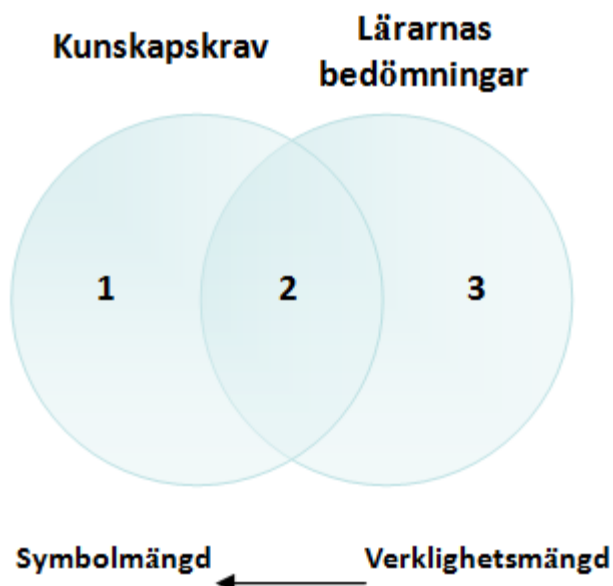
Figur 7. Kvantitativ tolkning av lärarnas svar.

En jämförelse med forskning om idrottslig bedömning visar att lärarna i stor utsträckning står för en sådan bedömning som studier visar på. Färdigheter/områden som lärarna ej bedömer men som framgår i forskningsläget är "lagarbete" och "säregen kvalitet" (Uezu et al. 2008). Anledningen till att lärarna inte såg till lagarbete beror troligt på att fokus i skolan ligger på individen och inte gruppen. Att lärarna inte ser till säregen kvalitet i bedömningen beror möjligtvis på att kunskapskraven och dess kriterier inte möjliggör detta. För det högsta betyget, A, krävs att man når upp till samtliga kunskapskrav men huruvida man uppfyller

dessa mer eller mindre görs ingen skillnad på. Om du ej uppfyller alla krav för betyget så får du heller inte det betyget vilket ej möjliggör något hänsynstagande till elever som är exceptionellt bra på någon färdighet men inte lika skicklig på de andra färdigheterna som berör i kunskapskraven.

4.1.2 Samband mellan kunskapskraven och lärarnas bedömning

I figur 8 har vi skapat ett venndiagram för att åskådliggöra hur lärarnas bedömningar överensstämmer och särskiljer sig gentemot kunskapskraven. Mängd 1, ska symbolisera de kunskapskrav som ej bedöms av lärarna, Unionen 2, kunskapskrav som bedöms av lärarna och Mängd 3, lärarnas bedömningar som ej omnämns i kunskapskraven

Figur 8. Venndiagram över betygskriteriernas innehåll och lärarnas bedömningar

4.1.2.1 Mängd 1 – Kunskapskrav som ej bedöms av lärarna

Vi kan endast uttala oss om de kunskapskrav vi avgränsat oss till i denna studie. Hur de andra kunskapskraven bedöms i idrottsspecialisering, eller i de andra kurserna inom specialidrott är ej inom ramen för denna studie.

Utifrån lärarnas svar kan vi inte se någon som tydligt arbetade med en bedömning av samarbete i tränings- och tävlingssituationer. En av lärarna såg till hur eleverna fungerade i grupp vilket skulle kunna kopplas till samarbete. I övrigt såg lärarna till elevernas taktiska kunskap vilket i många sammanhang förutsätter samarbete. Vad som avses med kunskap i samarbete i idrottsspecialisering framgår inte och därför kan vi inte uttala oss om någon lärare

i praktiken bedömer det som avses. En tydligare definition och specificering mot innebandy är önskvärd för att detta krav ska kunna bedömas. Att ”samarbetsförmågan med medspelare under träning och match” är viktig anser vi och exempel på hur kravet skulle kunna konkretiseras.

Kommunikation i tränings- och tävlingssituationer omnämns även det i kriterierna. Ingen av lärarna uttryckte att detta var något de såg till. En av anledningarna kan vara att kommunikationen kan visa sig i många andra egenskaper som lärarna lyfte fram i sin bedömning. Vad som avses med kommunikation i kunskapskravet är diffust och kan tolkas som någon som pratar väldigt mycket. För betyget A krävs att man gör detta med säkerhet vilket då kan tolkas som en elev som man uppfattar har gott självförtroende. Det skulle också kunna tolkas som kommunikation genom handlingar på plan, t.ex. kroppsspråk eller likväl löpningar som eleverna tar i spelsituationen. Kriteriet är mångtydigt och vi kan inte härleda någon bedömning av kravet i lärarnas svar. Vidare skulle även detta begrepp behöva en precisering till vilken kommunikation man avser i tränings och tävlingssammanhang. En sådan precisering skulle kunna vara ”kommunikation med medspelare under träning och tävlingssammanhang”.

Problem med otydliga och svårhanterliga kunskapskrav uppdagades även i den tidigare formen av specialidrott där lärarna ansåg att kursplanerna och betygskriterierna behövde omarbetas då irrelevanta kriterier och oklarhet för betygssättningen behövde redas ut för en tydligare och rättvisare betygssättning. (2009b, s. 70)

4.1.2.2 Union 2 – Kunskapskrav som bedöms av lärarna

Både i kunskapskraven och i lärarnas bedömning är egenskaperna teknik och taktik centrala i bedömningen. I kunskapskraven står ej explicit vad som ingår i teknik och taktik varvid det inte går att uttala sig om lärarna bedömer detta på ett valitt sätt.

I kunskapskraven står att eleverna ska agera med säkerhet i mötet med nya miljöer. I intervjuerna med lärarna framkom svar som problematiserar detta krav. Några av lärarna uttryckte att de såg till elevernas ambition genom att de skulle våga misslyckas och vilja lära av sina misstag. Det kan vara svårt att bedöma att en elev agerar med säkerhet om de ofta misslyckas, även om det sker på grund av att de testat saker de tidigare aldrig testat eller i miljöer de aldrig tidigare varit i. Samtidigt tryckte lärarna på att de ville se att eleverna var trygga på att behandla bollen och detta i hög fart samt med en överblick i spelet. Utifrån detta

anser vi att lärarna generellt bedömer detta kunskapskrav men att det samtidigt motsäger egenskaper som många av lärarna bedömde.

4.1.2.3 Mängd 3 – Bedömningar av lärarna som ej omnämns i kunskapskraven

Förutom att bedöma elevernas praktiska färdighet menade lärarna att de såg till progressionen hos eleverna, deras utveckling över tid. Detta är något som vi ej kunnat härleda till något av kunskapskraven, avgränsade till denna studie. Att se till utvecklingen anser vi högst relevant då utbildningen på sikt ska möjliggöra spel på elitnivå. För att nå elitnivå krävs att elevernas utvecklas och att denna progression i någon form dokumenteras.

Samtliga lärare menade att den fysiska förmågan var viktig för eleverna. Tre av lärarna hade med denna egenskap i sin bedömning. I kunskapskraven i Idrottsspecialisering finns inga fysiska kriterier och om man ser till den andra kursinriktningen, Tränings- och tävlingslära, finner man inte heller kriterier direkt kopplade till den fysiska förmågan. Då de fysiska kraven är höga och komplexa i innebandy som vi överskådligt redogjorde för i bakgrunden anser vi avsaknaden av dessa vara en svaghet i kunskapskraven. Att i någon form beröra de olika delkapaciteterna i det centrala innehållet och redogöra för kriterier hur dessa ska behärskas av eleverna anser vi inte bara vara en hjälp för lärarna utan också relevant i ett elitutvecklingssyfte.

4.1.2.4 Förutsättningar för en ökad union

Lärarna menar att det krävs revidering av Skolverkets kunskapskrav och betygskriterier, då dessa är alldeles för otydliga för att likvärdigt kunna bedöma elevernas praktiska färdighet i innebandy. Denna problematik uppdagades redan i tidigare formen av specialidrotten, då lärarna hade liknande åsikter (Ferry & Olofsson 2009b, s. 70). Om det är så att hela populationen uppfattar detta som ett problem, vilket inte är någon omöjlighet med tanke på den gemensamma uppfattningen bland respondenterna, kan man konstatera att reformen inte nått önskat resultat. Det åligger också det Svenska Innebandyförbundet att medverka i denna process kring revidering av Skolverkets betygskriterier. Oavsett om specialförbundet preciserar kriterier för sin idrott anser vi precis som lärarna att Skolverkets kriterier måste förtydligas och preciseras.

Det krävs en tydligare linje kring hur lärarna ska arbeta med subjektiva respektive objektiva bedömningar specifikt mot varje kunskapskrav. Om kraven mäts objektivt bör detta tydligt

preciseras och om de ska bedömas kvalitativt eller subjektivt, måste det göras klart att läraren tar det ansvaret. Om kraven innehåller en blandning av både objektiva och subjektiva bedömningsunderlag måste detta också vara tydligt. (Australian Sport Commission, s. 2)

Vi anser att lärarnas bedömning av fysik och progression är relevant och önskvärd på utbildningen. Av dem som inte använde detta i bedömningen hänvisades till avsaknaden av egenskapen i kunskapskraven. De fysiska kvaliteterna är viktiga egenskaper för elitidrottare i innebandy anser vi det, om inte nödvändigt, så fördelaktigt att uttrycka detta i ett kunskapskrav. Kriterierna skulle enkelt kunna hämtas från U19-landslaget där de fysiska kraven är väldokumenterade. På detta skulle man säkerhetskälla ett beprövat och reliabilitetssäkrat verktyg. (Hughes & Bartlett 2002; Balsom 1994, s. 103; Rösch et al. 2000)

Utifrån inläsning av forskning och efter vår tolkning av lärarnas svar har vi sammanställt de utvecklingsområden vi anser relevanta i avseende att skapa en homogen, reliabel och valid bedömningen av eleverna.

- Idrottsspecifika kunskapskrav med tydliga betygskriterier.
- Standardiserade tester som genomförs på alla skolor och sammanställs för en riksträckande bedömning. (Ali 2011), (Hughes & Bartlett 2002), (Balsom 1994, s. 103) (Rösch et al. 2000)
- En vägledande observationsmall som visar på förmågor att se till i bedömningen av färdigheter av karaktär ”open skill.”
- Tydliga direktiv hur elevernas träningar och matcher i klubbtag ska användas och om de ska användas i bedömningen.
- Ett gemensamt förhållningsätt till elevernas fysik och huruvida denna ska ligga till grund för bedömning.
- Ett gemensamt sätt att förhålla sig till elevernas progression och hur denna ska påverka bedömningen.

4.1.3 Sammanfattande diskussion

Målet med utbildningen är att eleverna ska nå nationell elit vilket få elever kommer att göra vid utbildningens slut. Utifrån de intervjuades erfarenhet tror vi att svaren vi fått ska ses som värdefulla i det fortsatta arbetet med att hitta indikatorer för bedömning av eleverna. Skillnaderna i svaren ska inte ses som något negativt och anledning till kritik mot den

subjektiva bedömningen. Viktigt är dock att samla erfarenhet och därifrån hitta gemensamma grunder. En viktig del i det fortfatta arbetet är att skapa en tydligare bild över hur betygsprocessen ser ut, både med relevanta kunskapskrav, tydliga betygsriterier och generella bedömningsformer. Jämför man med andra lagidrotter har innebandy ett väldigt begränsat forskningsunderlag att luta sig mot. Därigenom blir den samlade erfarenhet viktig i arbetet att skapa en reliabel bedömning.

Något som tydligt går att uttyda i intervjuerna är att lärarna upplever att Skolverket och Svenska Innebandyförbundet ännu inte givit lärarna tillräckligt med verktyg för bedömning av de praktiska färdigheterna. Skolverket uttrycker att ett kollegialt arbete utanför den egna skolan som nödvändigt för att skapa en gemensam tolkning och förståelse av ämnesplanerna med sina kunskapskrav. Och för att underlätta i det lokala tolkningsarbetet ska Skolverket tillhandahålla stöd för en rättvis och likvärdig betygssättning. Exempel på dessa stöd kan vara nationella prov, andra bedömningsstöd och förklarande material (Skolverket 2012), något som alltså efterfrågades bland lärarna. Framförallt i specialidrott blir behovet av stöd påtagligt eftersom bedömningen ska ske med syftet av att eleverna på sikt ska kunna nå elitnivå. Forskningen kring tidig specialisering och fördelar med att vara född tidigt på året är välutforskat. Om detta ska vävas in i bedömningen står lärarna inför en omöjlig uppgift. Samtidigt uttrycker kunskapskraven färdigheter som behandlar realtid och som ej har fokus på utveckling eller framtid.

Lärarens roll i specialidrott beskrivs som ett coachande ledarskap, där betoningen ligger på att eleven successivt lär sig att ta ansvar för sin idrottsliga utveckling och att stödja elevernas utveckling mot att bli självständiga idrottare (Skolverket 2011b).

4.2 Slutsats

Vi anser att bedömningarna sker mot och på olika grunder av lärarna. Lärarna är väl lämpade att genomföra bedömningar. De har stöd i sitt förfarande utifrån forskning om idrottslig erfarenhet och bedömningar av idrottsliga prestationer. Deras erfarenhet tillsammans med de bedömningar de gör möjliggör en god grund för prestationsanalys. Problemet är att det saknas en tydlig riktlinje från Skolverket och Svenska Innebandyförbundet, dels kring vilka färdigheter som ska bedömas, dels hur bedömningarna ska göras och vad som sedan ska ligga till grund för betygssättningen. I det fortsatta arbetet med NIU-utbildningen finns mycket att utveckla i avseende betyg och bedömning. Att finna tydligare idrottsspecifika kriterier och

mätinstrument för att bedöma dessa är angeläget. Oavsett om bedömningen sker subjektivt eller objektivt krävs en mer homogen bild över vad man ska bedöma, dvs. vilka idrottsliga färdigheter och vad som ska mätas.–

4.3 Metoddiskussion

Metoddiskussionen syftar till att granska vårt genomförande av studien och finna relevanta aspekter i vår metod som vi anser påverkat processen, både sett till validitet och reliabilitet.

Under processen med denna studie har vi stött på ett antal problem kopplade till metoden. Den förhållandevis lilla populationen, som dessutom var utspridd över ett stort geografiskt område, innebar en stor administration i att få till intervjuerna. Processen att genomföra alla intervjuer tog väldigt lång tid vilket kan ha påverkat reliabiliteten, då vi under tiden arbetade med skrivprocessen och reviderade vår kunskap inom studiens kunskapsområde. Vår utvecklade kunskap kan ha påverkat vår uppfattning som i sin tur kan ha påverkat val av följdfrågor, reaktion vid lärarnas svar som sin tur kunnat påverka lärarna

Det stora bortfallet, som i samtliga fall motiverades med tidsbrist, gav oss problem i hela processen då vi ej kunde följa vår tidsplan. En följd av detta blev att en intervju var tvungen att genomföras över telefon. Vi upplevde det svårare att genomföra en telefonintervju i jämförelse med de andra fem intervjuerna av den anledningen att man inte fick kontakt med respondenten på samma sätt. Det var också svårare att bedöma respondentens sinnesstämning, vilket gjorde det svårare att ställa följdfrågor. Vi tror också att respondenten i sin tur hade svårare att ge lika fylliga svar.

Vi tror att bortfallet förutom tidsbrist kan bero på att vi presenterade studiens syfte där bedömningen betyg nämns som centrala delar. Osäkerhet kring detta kan ha bidragit till bortfallet. Vi anser dock att vi inte kunnat göra något annorlunda i presentationen av studien eller de kontakter, via telefon och mail, som vi hade med de lärare som avböjde att ställa upp. Vår avsikt att skapa en god relation och förtroendeingivande intryck har hela tiden legat i fokus, därav har vi varit väldigt tydliga med vad lärarna kunde förvänta sig av intervjun. Styrkan, om man utgår från detta resonemang, med studien är att de lärare som deltog upplevt sig som trygga med ämnet och därmed uttryckt sina tankar och idéer med god reliabilitet.

Att genomföra intervjuer var för oss en ny företeelse och sanningen med ordspråket ”som man frågar får man svar” har vi erfarit allteftersom vi genomfört intervjuerna och kritiskt granskat vårt genomförande. I detta avseende upplever vi måttet varit väldigt värdefullt att båda deltagit under intervjuerna, där den passiva i efterhand kunnat ge feedback till intervjuaren. Vi båda anser oss som bättre i genomförandet av intervjuer efter denna studie och ställer oss därmed kritiska till likvärdigheten i reliabilitet från första till sista intervjun.

För att undersöka första frågeställningen kan vi se att den skulle kunna besvaras med en enkät hos lärarna. Framförallt är det efter resultatsammanställningen där vi noterat de förhållandevis lika svaren ansett att det skulle vara intressant med olika rangordningsfrågor.

Är intervjun halvstrukturerad kan intervjuaren få en uppfattning om huruvida de på teoretisk grund valda avgränsningarna är relevanta för den som svarar. Som deltagare i en halvstrukturerad intervjuundersökning är det de teoretiskt valda begreppen som appliceras på en grupp individer och studeras oberoende av de upplevande individerna och inte det är inte den enskilda personen som är föremål för undersökningen.

En risk med intervjuer som vi försökt undvika är att inte påverka respondentens svar genom alltför ledande frågor. Vid ett antal tillfällen har vi dock tvingats ställa mer ledande följdfrågor för att kunna se till vissa specifika detaljer som inte nödvändigt har tagits upp i ett första skede (Hassmén & Hassmén 2008, s. 256). Följdfrågorna har varit kopplade till studiens utgångspunkter och de ledande frågorna nyttjades för att verifiera tidigare svar eller då respondenten inte direkt svarat på något som vi upplevde viktigt för databearbetningen. De kan till och med upplevts provocerande om respondenten inte tänkt avslöja något som vi gärna ville ha reda på. (Hassmén & Hassmén 2008, s. 258). Under intervjuerna fick vi känslan av detta då vi frågade om hur bedömningen gick till och dessutom ville veta mer explicit om hur den subjektiva bedömningen gick till.

4.4 Vidare Forskning

Denna uppsats ger en bild av bedömningen som görs av lärarna som undervisar i det praktiska momentet på Sveriges innebandygymnasium. Den nya gymnasieförordningen har säkert inte hunnit etablera sig i skolororganisationen vilket gör att kontinuerliga uppföljningar på verksamheten är nödvändiga. Tidigare har RIG varit ett vanligt forskningsområde och förhoppningsvis ansluter sig även NIU-skolorna till dessa utvärderingar. Ser vi till idrotten innebandy, där Svenska Innebandyförbundet menar att framtidens elitspelare ska utbildas på

RIG och NIU, är framtida forskning viktig för att säkerhetsställa måluppfyllelsen. Visar det sig att RIG eller NIU inte på sikt producerar framtidens elitspelare är det något som måste utvärderas och omorganiseras.

4.5 Avslutande ord

Denna uppsats ska inte ses i ljuset av att försöka ge en objektiv och generell bild över hur lärare i ämnet specialidrott, med inriktning innebandy, arbetar med bedömning. Istället är det ett försök att problematisera fenomenen betyg och bedömning i NIU-utbildningen, där den elitiska ambitionen ligger som grund. Vi hoppas att denna studie om inte bidragit med användbart material i alla fall uppmuntrat till en fortsatt diskussion om utveckling av Sveriges elitinnebandygymnasier.

Käll- och litteraturförteckning

- Ali, A. A. (2011). Measuring soccer skill performance: a review. *Scandinavian Journal of Medicine & Science In Sports*, 21(2), s. 170-183).
- Balsom, P. (1994) *Evaluation of physical performance*, i Ekblom, B (ed): Handbook of Sports Medicine and Science-Football (Soccer). Oxford: Blackwell Scientific Publications,
- Björk, P. (2011). *Innebandyns kapacitets- och kravprofil: En analys av kapaciteten och kraven på elitinnebandyspelare*. Studentuppsats vid tränarprogrammet 2010-2012 på Gymnastik- och Idrottshögskolan i Stockholm. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan.
- Carling, C., Williams, A. M. & Reilly, T. (2005). *Handbook of Soccer Match Analysis: A systematic approach to improving performance*. London: Routledge.
- Carling C, Reilly T & Williams M (2009), *Performance assesment for field sports*. Oxon: Routledge
- Ely, M. (1993). *Kvalitativ forskningsmetodik i praktiken – cirklar inom cirklar*. Lund: Studentlitteratur.
- Ferry, M. & Olofsson, E. (2009a). *Ämnet specialidrott i gymnasieskolan - en utvärdering av ämnet läsåret 2008/2009*. FoU-rapport 2009:5, Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Ferry, M. & Olofsson, E. (2009b). *Utvärdering av specialidrott*, Umeå Universitet, Riksidrottsförbundet.
- Franks, I. M. & Miller, G. (1991). Training coaches to observe and remember. *Journal of Sports Sciences*, 9:285-97, s. 285-297.
- Fysprofilen (2012) <http://www.fysprofilen.se/sv/default.aspx?PageID=1074> [2012-10-10]
- Galligan, F., Maskery, C., Spence, J., Howe, D., Barry, T., Ruston, A. & Crawford, D. (2000). *Advanced PE for Edexcel*. Oxford: Heinemann Educational Publishers.
- Garganta, J. (2009) Trends of tactical performance analysis in team sports: bridging the gap between research, training and competition. *Centre of Research, Education, Innovation and Intervention in Sport* 9(1), s. 81-89.
- Utbildningsdepartementet (2010). *Gymnasieförordning (2010:2039)*. Stockholm: Utbildningsdepartement
- Gymnastik- och Idrottshögskolan (2012) *Rånäsdokumentet - Råd och anvisningar för uppsatsskrivning till studenter och lärare vid Gymnastik- och idrottshögskolan*. Stockholm: Gymnastik- och Idrottshögskolan
- Hassmén, N. & Hassmén, P. (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. Stockholm: SISU Idrottsböcker.

Hargesson, M. & Ljungholm, T. (2011). *Tidig elit? – En kvantitativ studie om eleverna på Sveriges elitinnebandygymnasier*. Examensarbete 15 hp vid lärarprogrammet 2008-2012 på Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm, 162:2011. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan.

Hughes, M. D. & Bartlett, R. M. (2002). The use of performance indicators in performance analysis. *Journal of Sports Sciences*. 20(10), s. 739-754.

Johansson, B. & Svedner, P-O. (2006). *Examensarbetet i lärarutbildningen*. Uppsala: Kunskapsföretaget.

Korp, H. (2003). *Kunskapsbedömning: hur, vad och varför*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Knapp, B. (1967). *Skill in sport*. London: Routledge & Kegan Paul Limited.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Laird, P & Waters, S. (2008). Eyewitness Recollection of Sport Coaches. *International Journal of Performance Analysis in Sport*. 8(1), s. 76-84

Lantz, A. (2007). *Intervjumetodik*. Lund: Studentlitteratur

Linde, G. (2003). *Kunskap och betyg*. Lund: Studentlitteratur.

Lund, S. (2010). *Idrottsutbildningen och utbildningsreformer - en kartlägningsstudie av Sveriges gymnasiala idrottsutbildning*. FoU-Rapport 2010:3, Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Lundahl, C. (2007). Kunskapsbedömning och kunskapssyn. I: Karin Åmossa (red.). *I kunskapens namn – en antologi om kunskap, makt och kreativitet*. Stockholm: Lärarförbundet.

Martens, R. (2012). *Successful Coaching*. Champaign, IL: Human Kinetics.

O'Donoghue, P. (2010). *Research methods for sports performance analysis*, New York: Routledge.

O'Donoghue, P. (2010). *Research methods for sports performance analysis*. New York: Routledge. Citerar Strauss, A. & Corbin J.M. (1998). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. London: Sage.

Regeringen (2009). Högre krav i gymnasiet, 2009-04-28, <http://www.regeringen.se/sb/d/11251/a/125361> [2011-10-17]

Riksidrottsförbundet (2009). *Idrotten Vill*. Stockholm: Riksidrottsförbundet

Riksidrottsförbundet (2008). *Idrotten I siffror*. Stockholm.
http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_2480/ImageVaultHandler.aspx [2011-10-10]

Riksidrottsförbundet (2010). *SF:s certifieringskrav för nationellt godkänd idrottsutbildning*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Rösch, D., Hodgson, R., Peterson, L., Graf-Baumann, T., Junge, A., Chomiak, J & Dvorak, J. (2000) Assessment and Evaluation of Football Performance. *The American Journal of Sports Medicine*. 28(5), s. 29-39.

Selghed, B. (2004). *Ännu icke godkänt: lärares sätt att erfara betygssystemet och dess tillämpning i yrkesutövningen*. Malmö: Lärarutbildningen, Malmö högskola

Selghed, B. (2006). *Betygen i skolan, - kunskapssyn, bedömningsprinciper och lärarpraxis*. Stockholm: Liber.

Skolverket. (2000) Ämnesplan – Specialidrott,
http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/gymnasieutbildning/gymnasieskola_fore_ht_2011/2.3034/sok_amnen_och_kurser?_xurl_=http%3A%2F%2Fsvcm.skolverket.se%2Fsb%2Fd%2F2503%2Fa%2F13845%2Ffunc%2Famnesplan%2Fid%2FSC%2FtitleId%2FSpecialidrott [2012-10-01]

Skolverket (2012). Bedömning. <http://www.Skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/om-gymnasieskolan/bedomning-1.129623> [2012-10-04]

Skolverket (2011a). Ämne Specialidrott.
<http://www.Skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/amnes-och-laroplaner/spe> [2012-10-03]

Skolverket. (2011b). Kommentarer till ämnet – Specialidrott.
<http://www.Skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/amnes-och-laroplaner/spe/comment.pdf?subjectCode=SPE&commentCode=ALL> [2012-10-10]

Skolverket. (2011c). *Kunskapsbedömning i skolan - praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Stockholm: Skolverket.

Svenska Innebandyförbundet. (2012). *Nationellt godkända idrottsutbildningar - NIU*.
<http://www.innebandy.se/sv/SIBF-info/Utveckling/Innebandygymnasier/Nationellt-godkanda-idrottsutbildningar---NIU/> [2012-10-05]

Svenska Innebandyförbundet. (2010). *Fysiologiska riktlinjer för innebandyspelare*.
<http://www.innebandy.se/Global/SIBF/Forbundsinfo/Utveckling/Spelarutveckling/Fysiologiska%20riktlinjer%20fc3%b6r%20innebandyspelare.pdf> [2012-09-15]

Taras, M. (2005). Assessment – Summative and Formative – Some theoretical reflections. *British Journal of Educational Studies*. 53(4), s. 466-478.

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (2007). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Uezu, R., Macário Vieira do Amaral, R., de Oliveira Paes, F. & Massa, M. (2008). Critérios para a seleção de talentos esportivos no handebol masculino. *Revista Mackenzie de Educação Física e Esporte*, 7 (3), s. 71-78.

Unified Sports (2012). *Assessing Players, Forming Unified Sports Teams and Determining the Best Unified Sports Model*. Sydney: Special olympics.

Wrisberg, A. C & Schmidt, A. R. (2008). *Motor Learning and Performance – A Situation-Based learning approach*. Champaign: Human Kinetics

Bilaga 1 - Litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

Syftet är att undersöka lärarnas bedömning av elevers praktiska färdighet utifrån styrdokument och idrottsforskning.

- Vilka färdigheter är det som de intervjuade lärarna bedömer hos eleverna?
- Hur bedömer de intervjuade lärarna elevernas färdigheter?
- Hur erfar de intervjuade lärarna med betygsättning?

Vilka sökord har du använt?

*Bedömning (eng. assesment), Sport/Idrott (eng. sport), Prestation (eng. performance)
Skola (eng. school,), Innebandy (eng. floorball/unihockey), Lagidrott (eng. teamsport)
Betyg (eng. grades), Utvärdering (eng. evaluation, Uttagning (eng. selection)*

Var har du sökt?

*SportDiscus
PubMed,
Google Scholar*

Sökningar som gav relevant resultat

Här ska du skriva ner de sökningar som gav material som du har använt för att beskriva forskningsläget. Skriv för varje sökning vilken bibliotekskatalog, artikeldatabas eller sökmotor på webben det gäller och sedan själva sökningen, dvs hur du har kombinerat dina sökord. Ange trunkering (*), booleska operatorer (and, or, not) etc om du har använt dessa i sökningen.

Exempel:

CSA: Physical education and child* and motivation

Google Scholar: "Physical education" children school

Kommentarer

Forskning specifikt för innebandy är ett eftersatt område, varvid denna studie utgått från lagidrotter i allmänhet och lagidrotter med liknande karaktär. Forskning kring bedömning är ett väldigt brett område och vi har avgränsat oss till de områden, inom idrotten, för lärande och av prestation, som varit relevanta för denna studie. En utmaning har funnits i att hitta och selektera forskning som möjliggjort en koppling till skolans betygsättning.

Bilaga 2 - Intervjuguide

Intervju

Bakgrund:

- Vad är din idrottsbakgrund?
  - Aktiv karriär, antal år, idrotter, innebandy, elitnivå?
- Vad är din ledarbakgrund? (föreningsidrott)
  - Antal år, innebandy, elitnivå?
- Hur länge har du undervisat i ämnet Specialidrott?
  - Nya/gamla
- Vad är din lärarbakgrund?
  - Hur länge har du arbetat som lärare, vilken utbildning har du?
  - Är du ansvarig för betygssättning?

Undervisning

- Berätta om hur du bedriver din undervisning i ämnet specialidrott?
  - Hur lägger du upp din undervisning/träning?
  - Hur stor del av ämnet har du? Tidsmässigt?
  - Hur stor del av ämnet är praktiskt respektive teoretiskt?
- Var lägger du din tonvikt?

Bedömning:

- Vilka innebandyegenskaper bedömer du hos eleverna?
  - Vad ingår i dessa? (ett i taget)
  - Hur bedömer du dessa?
- Använder ni några praktiska prov? Hur ser de ut? Vad är tanken med dessa?
  - Använder ni några teoretiska prov? Vad är tanken med dessa?
- Vilken typ av underlag samlar ni in?

Betyg:

- Hur går du till väga med betygssättningen?
  - Vilka dokument utgår ni ifrån? Skolverk, lokala, förbundet?
- Hur påverkar din bedömning av den praktiska färdigheten betyget?
- Hur jobbar du med betygskriterierna?
- Hur upplever du arbetet med att sätta betyg?

- Har det blivit lättare att sätta betyg sedan Gy11?
- Vilken roll fyller betygen?
- Lyfta fram exempel från kunskapskraven/betygskriterierna,
  - Hur ser du på dessa? Hur ser du på skillnaderna? (Betygsstegen)
  - Flera exempel från betygskriterierna?
- Vilka egenskaper tycker du är viktiga att en lärare/instruktör på NIU besitter?
- Vilken roll har den praktiska delen i helhetsbedömningen?
- Vill ni ta del av det transkriberade materialet?
- Kan vi kontakta er om vi finner några oklarheter i svaren?
  - *Om ja, mail/telefon?*

Bilaga 3 - Missivbrev

Missivbrev

Hej

Vi kontaktar dig med anledning att du är lärare/instruktör i innebandy på ett NIU-gymnasium. Vi är i fasen att skriva vår examensuppsats på avancerad nivå på lärar-/tränarutbildningen vid Gymnastik- och Idrottshögskolan (GIH). Uppsatsen kommer behandla betyg och bedömning i ämnet Specialidrott, med inriktning på den praktiska innebandyferdigheten. Vi kommer genomföra djupintervjuer med lärare på NIU, och därför kontaktar vi dig. Syftet med intervjun är att ta del av dina erfarenheter och ditt praktiserande på NIU.

Frågorna kommer behandla dina tankar och erfarenheter om betyg och bedömning, med fokus på det praktiska genomförandet.

Vi hoppas du är intresserad av att delta och bidra med din kunskap till oss. Självklart är ditt deltagande frivilligt och vi kommer behandla alla resultat enligt anonymitetsprincipen där ingen intervjuperson ska kunna urskiljas från studien.

Vi har tagit kontaktlistan från förbundets hemsida, och finns det flera lärare på er skola önskar vi gärna komma i kontakt med dessa. Skicka gärna i sådana fall kontaktuppgifter till oss. Vi planerar genomföra intervjuerna under veckorna 37 och 38 och kommer mer än gärna ut till er skola för intervju när det passar er. Både när det gäller plats och tid är vi flexibla. Hör gärna av dig om du undrar något eller vill veta mer om studien eller intervjun.

Bekräfta gärna med vändande mail eller telefonsamtal att du tagit del av mailet och hur du ställer dig till att delta. Nästa vecka kommer vi ringa till de som ej svarat för att bekräfta att informationen nått fram och ev. komplettera med mer information.

Med vänliga hälsningar

Tobias Ljungholm och Markus Hargesson

Studenter vid GIH på Lärarutbildningen med inriktning Tränarskap

Kontakt:

Tobias Ljungholm
073-953 21 74

Markus Hargesson
076-775 00 07

Bilaga 4 - Ämne Specialidrott

Ämnet specialidrott möjliggör en utveckling av den idrottsliga förmågan mot elitnivå inom en vald idrott. Det behandlar metoder och teorier för prestationsutveckling mot elitnivå.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet specialidrott ska syfta till att eleverna utvecklar den idrottsliga förmågan samt ett etiskt förhållningssätt till idrott och det egna idrottsutövandet. Den ska ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om metoder och teorier för träning samt förmåga att planera, genomföra och utvärdera tränings- och tävlingsverksamhet. Dessutom ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om människokroppens byggnad och funktion samt om energigivande processer, kost, mentala aspekter och andra faktorer av betydelse för prestationsförmågan.

Undervisningen ska även ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om idrottsrörelsens betydelse i samhället, dess framväxt, mål och omfattning nationellt och internationellt. Dessutom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förmåga till ledarskap i träningsverksamhet och i andra funktioner inom idrottsrörelsen.

Eleverna ska genom att medverka i olika verksamheter få inblick i och erfarenhet av elitidrott och träningsutveckling samt av idrottsrörelsens roll i samhället och av ledarskap i olika idrottsliga sammanhang. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om människans beteende, som individ och som gruppmedlem, och om hur kroppsideal och andra värderingar baserade på kultur och kön framträder i miljöer som är kopplade till tränings- och tävlingsaktiviteter. Undervisningen ska motverka diskriminerande föreställningar och bidra till att olika fysiska förutsättningar respekteras.

Kunskapskrav

Betyget E

Eleven genomför, **med viss säkerhet** och **i samråd** med handledare, vald idrott tekniskt och taktiskt med **viss** precision och kontroll. I tävlingssituationer agerar eleven **med viss säkerhet** i mötet med nya miljöer. Dessutom tar eleven i tävlandet ansvar för att förebygga skador och ohälsa.

Eleven beskriver **översiktligt**, utifrån tränings- och tävlingssituationer, träningsmetoder och teorier som kan användas för att utveckla idrottsutövandet. I beskrivningarna använder eleven **med viss säkerhet** centrala begrepp.

Eleven planerar och genomför **i samråd** med handledare sin träning. I träningen prövar eleven olika metoder som kan vara av betydelse för att förbättra resultatet och för att förebygga skador. Dessutom diskuterar eleven **översiktligt** hur olika värderingar i

tränings- och tävlingssammanhang har betydelse för prestationsförmåga och idrottsliga resultat.

Eleven samarbetar och kommunicerar **med viss säkerhet** i tränings- och tävlingssituationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Betyget C

Eleven genomför, **med viss säkerhet** och **efter samråd** med handledare, vald idrott tekniskt och taktiskt med precision och kontroll. I tävlingssituationer agerar eleven **med viss säkerhet** i mötet med nya miljöer. Dessutom tar eleven i tävlandet ansvar för att förebygga skador och ohälsa.

Eleven beskriver **utförligt**, utifrån tränings- och tävlingssituationer, träningsmetoder och teorier som kan användas för att utveckla idrottsutövandet. I beskrivningarna använder eleven **med viss säkerhet** centrala begrepp.

Eleven planerar och genomför **efter samråd** med handledare sin träning. I träningen provar eleven olika metoder som kan vara av betydelse för att förbättra resultatet och för att förebygga skador. **Eleven utvärderar metoderna med nyanserade omdömen utifrån resultat och teorier.** Dessutom diskuterar eleven **utförligt** hur olika värderingar i tränings- och tävlingssammanhang har betydelse för prestationsförmåga och idrottsliga resultat.

Eleven samarbetar och kommunicerar **med viss säkerhet** i tränings- och tävlingssituationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Betyget A

Eleven genomför, **med säkerhet** och **efter samråd** med handledare, vald idrott tekniskt och taktiskt med **god** precision och kontroll. I tävlingssituationer agerar eleven **med säkerhet** i mötet med nya miljöer. Dessutom tar eleven i tävlandet ansvar för att förebygga skador och ohälsa.

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat**, utifrån tränings- och tävlingssituationer, träningsmetoder och teorier som kan användas för att utveckla idrottsutövandet. I beskrivningarna använder eleven **med säkerhet** centrala begrepp.

Eleven planerar och genomför **efter samråd** med handledare sin träning. I träningen prövar eleven olika metoder som kan vara av betydelse för att förbättra resultatet och för att förebygga skador. **Eleven utvärderar metoderna med nyanserade omdömen utifrån resultat och teorier samt föreslår alternativa metoder för att förbättra resultatet.**

Dessutom diskuterar eleven **utförligt och nyanserat** hur olika värderingar i tränings- och tävlingssammanhang har betydelse för prestationsförmåga och idrottsliga resultat.

Eleven samarbetar och kommunicerar **med säkerhet** i tränings- och tävlingssituationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.